



Kuntatalouden ajankohtaiset

Taloustorstai 7.3.2019

Sanna Lehtonen



@lehtonenKL

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Maaliskuun Taloustorstai täynnä ajankohtaista kuntatalousasiaa!



Ohjelma 7.3.2019

- klo 9.30 **Ajankohtaiset lyhyesti** / Sanna Lehtonen
- klo 9.50 **Hulevesien kirjanpidollinen käsittely ja raportointi** / Tuulia Innala, Marja-Liisa Ylitalo
Katsojien toive
- klo 10.10 **Tilinpäätösarviot 2018** / Minna Punakallio
- klo 10.30 **Valtionavustukset 2019** / Päivi Väisänen-Haapanen
Aiheesta myös blogi!
- klo 10.50 **Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmä ja valtionavustus** / Susanna Hyvärinen
- klo 11.10 **Vuoden 2020 budjetointi alkaa, ole valmis!** / Minna Punakallio
- klo 11.30 **Sähköinen laskutus** / Jari Vaine
- klo 11.50 **Kuntaliiton uusi tuote! Kuntatalouden terveystarkastus** / Minnamaria Korhonen

Kuntakohtaiset veroennustekehikot päivittyvät huhtikuun lopussa

Ensimmäiset ennakolliset valtionosuus- laskelmat vuodelle 2020 julkaistaan FCG:n Talous- ja veroennustepäivillä 8.5.2019

Huhti-toukokuussa saatavilla mm.

- Vuoden 2018 lopulliset **väestötiedot** ikäryhmittäin (suuria vaikutuksia kuntakohtaisiin ansiotulo- ja vähennysarvioihin sekä myös jako-osuuksiin; valtionosuuslaskelmien ydindataa)
- Verovuoden 2018 kuntakohtainen **tulokehitystilasto**, joka antaa ”pohjan” valmistuvan verovuoden ansiotuloista.
- **Kuntatalousohjelma 2020**, joka julkaistaan 29.3.2019



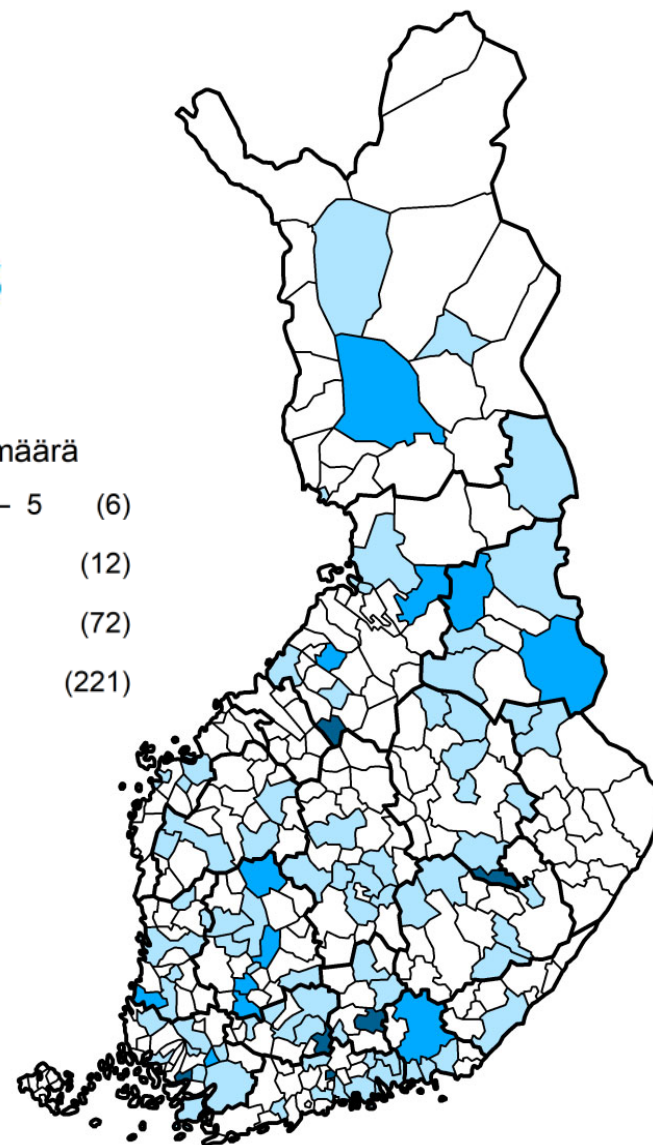
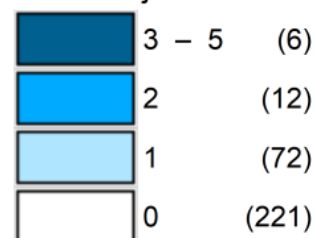
Kunnan verotulot ja valtionosuudet -koulutus

Ajankohta 11.4.2019 - 12.4.2019

Paikkakunta Helsinki

- Vuoden 2018 aikana osallistujina yhteensä **118** talouden ammattilaista **90** kunnasta ja kaupungista
- Yhdistää **teoriaa ja käytäntöä**
- Työvälineinä Kuntaliiton **veroennustekehikko** ja **valtionosuuslaskuri**
- Osallistujamäärä **rajoitettu**
- Huhtikuun jälkeen seuraavan kerran **26.-27.11.2019**

Osallistujamäärä



Tapahtumia kuntatalouden ammattilaisille

Tietojohtaminen kunnissa (TIJO)
-seminaari **21.3.2019** Helsingissä

Sivistystoimen valtionrahoitus -webinaari

Ajankohta 6.5.2019
Aika 9.00 - 12.00
Paikkakunta webinaari

FCG ●

Talous- ja veroennustepäivät

Ajankohta 8.5.2019 - 9.5.2019
Paikkakunta Helsinki

FCG ●

Kirjanpitäjien koulutusfoorumi 2019

Ajankohta 6.6.2019 - 7.6.2019
Paikkakunta Laivaseminaari

FCG ●







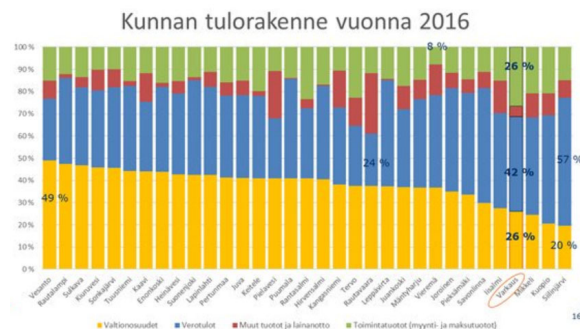
Riskienhallintapäivä 5.6.2019 Helsingissä

Kutsu Kuntaliiton asiantuntija kylään - ja järjestetään kuntatalouspäivä koko porukalle!

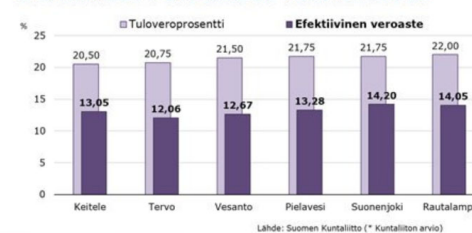
- Kerää kokoon 5-10 lähiseudun kuntaa
- Kutsu paikalle sekä virkahenkilöt että päätöksentekijät
- Kustannustehokas tapa syventyä yksityiskohtaisemmin juuri oman alueen talousasioihin asiantuntijan tuella

Minä olen tulossa keväällä 2019 ainakin

-  Kuopioon 20.3.,
-  Luostolle 5.4.,
-  Kajaaniin 10.5. ja
-  Kempeleeseen 4.6.2019!



Savogrow-kuntien tuloveroprosentit ja efektiiviset veroasteet vuonna 2018



Uuden kunnan valtionosuus

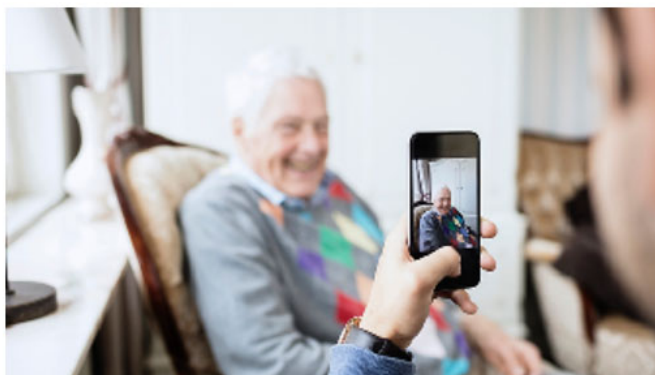
Kunta	VOS	VOS VM	VOS	VOS	VOS	Kunnan		Lisä-	Lisä-		
						valtionosuus	valtionosuus			muutos	muutos
2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018		
Koko ma	5 483 641	2 318 971 639	4 318 287	0	489 289 765	-4,5	-38 127 747	2 287 261 916	483	-1%	
140 Suome	11	21 639	10 478 211	17 040	3 556 377	-1 315 000	0	0	12 735 935	589	2%
171 Joroinen	11	4 917	2 548 865	3 872	-526 135	-366 239	-57	-278 811	1 280 789	280	-71%
206 Kaavi	11	3 368	2 342 780	2 439	-827 295	-428 146	-216	-483 878	219 864	72	-625%
239 Keitele	11	2 309	1 481 319	1 818	627 857	-465 918	0	0	1 626 977	754	27%
283 Kurveke	11	8 283	8 827 809	8 923	560 278	-540 037	0	0	8 854 582	828	8%
297 Kurveke	11	118 299	31 218 197	82 068	-10 000 660	-9 383 178	0	0	12 932 437	182	-131%
452 Luopajarvi	11	9 692	7 510 856	7 632	-169 362	-526 008	0	0	8 826 231	734	-2%
420 Luopajarvi	11	9 782	4 228 162	7 753	-1 200 028	508 200	-48	-288 160	1 738 486	178	-61%
590 Puhvela	11	4 624	4 281 581	3 641	-113 627	-9 372	-49	-184 028	3 688 187	736	-16%
686 Rautalampi	11	3 295	2 187 688	2 963	-350 000	163 051	0	0	2 001 720	815	-18%
687 Rautalampi	11	1 688	1 381 752	1 237	26 420	-91 916	-18	-28 282	1 366 640	782	0%
740 Rautalampi	11	21 657	13 726 720	17 055	-130 988	-2 279 041	-89	-1 298 829	7 238 804	334	-47%
762 Suonenjoki	11	4 075	3 113 820	3 228	9 307	-261 440	0	0	2 899 857	712	1%
778 Suonenjoki	11	7 286	4 328 917	5 722	64 742	-80 508	0	0	4 318 885	584	1%
844 Tervo	11	1 589	889 860	7 248	342 533	-279 004	0	0	783 788	483	19%
887 Tuusula	11	2 057	1 416 596	2 042	-692 120	-69 507	-131	-340 289	117 845	45	-106%
915 Vanhaka	11	21 155	4 339 954	19 658	1 514 272	-2 440 409	0	0	3 845 916	139	34%
925 Vuorens	11	2 064	1 473 720	1 649	7 514	-106 833	0	0	1 609 714	783	6%
928 Vuorens	11	3 685	2 050 242	2 602	7 190	-38 029	0	0	2 187 863	972	0%

Eläkejärjestelmien yhdistämistä selvittänyt työryhmä jätti raporttinsa helmikuussa.

Työryhmä: Kunnallisen ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmän yhdistäminen olisi mahdollista ja tarkoituksenmukaista

Sosiaali- ja terveysministeriö, Valtiovarainministeriö 19.2.2019 14.30

TIEDOTE



Kunnallinen eläkejärjestelmä ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmä olisi mahdollista ja tarkoituksenmukaista yhdistää. Näin toteaa raportissaan eläkejärjestelmien erillisyyttä selvittänyt sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön yhteinen työryhmä. Eläkejärjestelmien yhdistämisen hyötynä olisi riskien jakaminen yhdessä.

Eläkejärjestelmien erillisyyttä selvittänyt työryhmä luovutti raporttinsa kunta- ja uudistusministeri **Anu Vehviläiselle** ja sosiaali- ja terveysministeri **Pirkko Mattilalle** tiistaina 19. helmikuuta.

Valtionosuus- uudistuksen esiselvitys julkaistu 6.3.2019



VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Työryhmä: Kuntien eriytymiskehitys haastaa rahoitusjärjestelmän toimivuuden

Valtiovarainministeriö 6.3.2019 13.21

TIEDOTE



Kuntien eriytymiskehitys johtaa siihen, että pelkästään valtionosuusjärjestelmää kehittämällä ei voida vastata erikokoisten ja eri asemassa olevien kuntien haasteisiin. Näin toteaa esiselvityksessään kuntien valtionosuusjärjestelmän suuntaviivoja selvittänyt sihteeristö.

Kuntien valtionosuusjärjestelmän tulevaisuuden suuntaviivoja selvittänyt sihteeristö luovutti

esiselvityksensä kunta- ja uudistusministeri **Anu Vehviläiselle** tiistaina 5.3.2019.

Esiselvitystyössä on tarkasteltu kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kehittämistarpeita tilanteessa, jossa maakunta- ja sote-uudistus muuttaa merkittävästi kuntien tehtäviä ja taloutta. Lisäksi on tarkasteltu kuntien eriytymiskehitystä väestön, talouden ja opetuksen järjestämisen näkökulmasta. Selvitystyössä on kuultu laajasti kuntien sekä asiantuntijoiden näkemyksiä muun muassa työpajojen ja kaikille kunnille suunnatun kyselyn kautta. Näistä saatuja havaintoja ja kehittämis ehdotuksia on nostettu esiin esiselvityksessä.

**Kehysriihi viikolla 13,
26.3.2019**

**Taloustorstai seuraavan
kerran TO 2.5.2019**



Kuntien ja kuntayhtymien palveluluokituksen JHS 200 toinen palautekierros on päättynyt 6.3.2019.



Digitalisaation kannustin-avustus hakuun kevään aikana (30 milj. euroa)



VN Teas –hanke rahoitusperiaatteesta käynnistynyt 1/2019



Hulevesien kirjanpidollinen käsittely ja raportointi



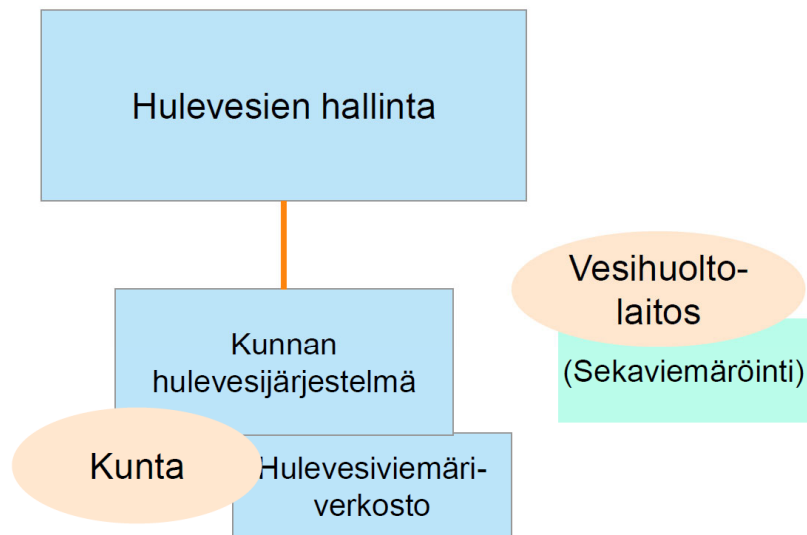
Taloustorstai

7.3.2019

Marja-Liisa Ylitalo
@LiisaMarjis

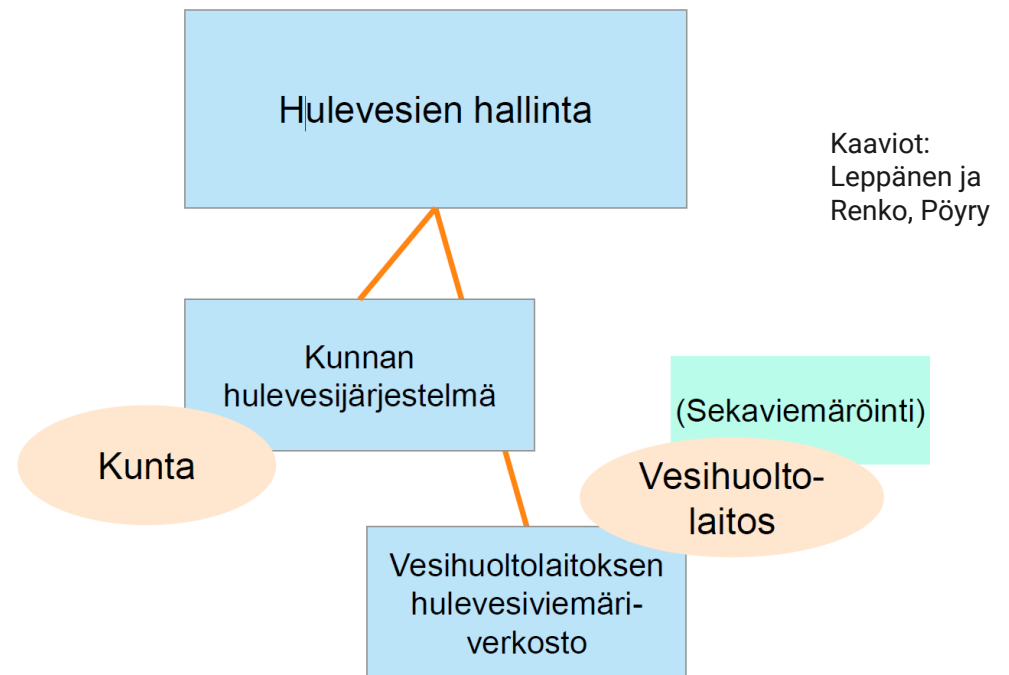
Kunnan perusvaihtoehdot hulevesijärjestelyille

Kunta vastaa kaikesta hulevesien hallinnasta, myös hulevesiviemäriverkostoista



Hulevesien hallinnassa noudatetaan maankäyttö- ja rakennuslakia.

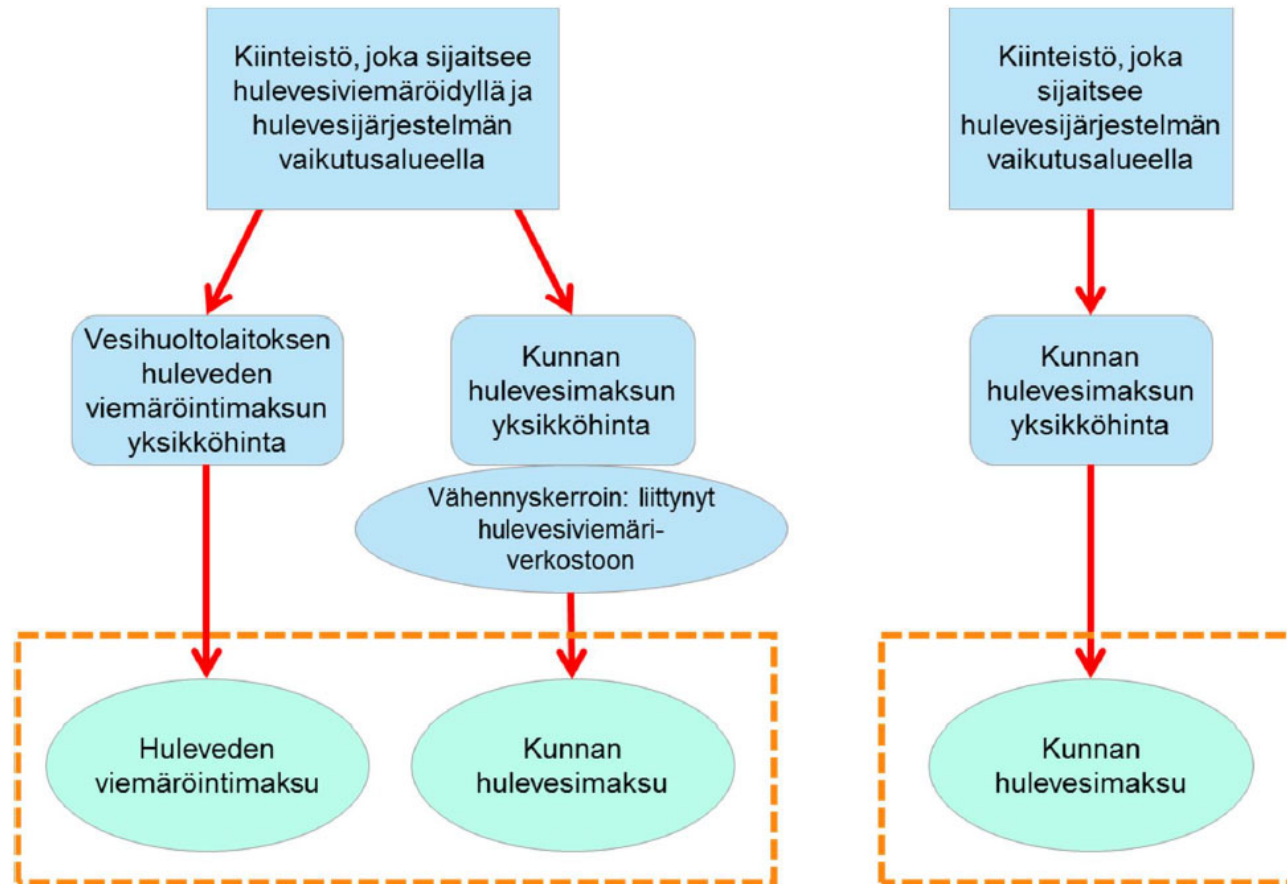
Kunta vastaa hulevesien hallinnasta lukuun ottamatta viemäröintiä, josta vastaa vesihuoltolaitos



Kaaviot:
Leppänen ja
Renko, Pöyry

Hulevesien hallinnassa noudatetaan maankäyttö- ja rakennuslakia sekä vesihuoltolakia

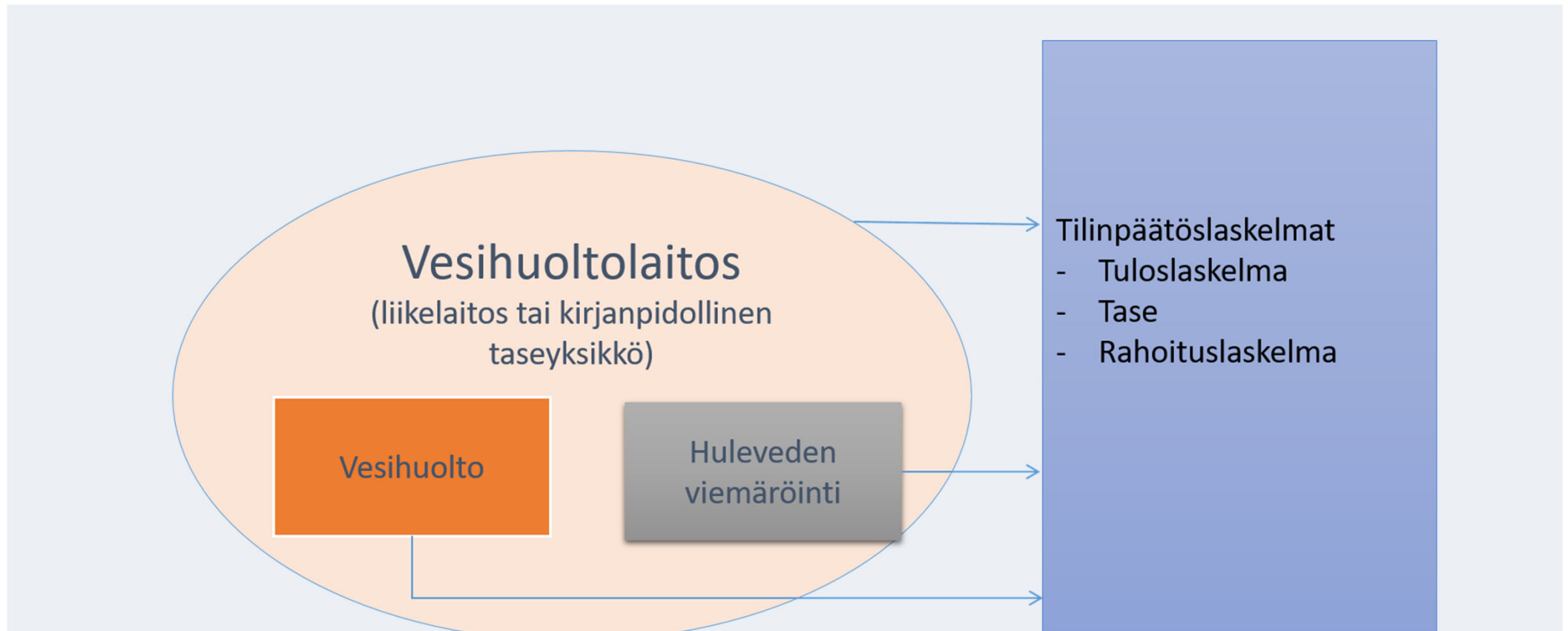
Hulevesimaksukokonaisuus



Lähde:
Hulevesirajapinnat
-raportti

Kuva 10. Hulevesien hallinnasta perittävien maksujen muodostama kokonaisuus.

Vesihuoltolaitos ja tilinpäätöslaskelmat



Vesihuollon ja hulevesien kirjanpitoon liittyvää ohjeistusta

- Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunto 112/2015:
<https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Lausunto-112-2015.pdf>
- Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston *Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän eriytetyn liiketoiminnan kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä* ja *Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta*:
<https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/talous/kirjanpito-ja-tilinpaatos/kirjanpitolautakunnan-kuntajaoston-voimassa-olevat-yleisohjeet>
- JHS 199 Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio ja –suunnitelma:
<http://www.jhs-suositukset.fi/web/guest/jhs/recommendations/199>

Hulevesien kirjanpidollinen käsittely ja raportointi

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) sekä vesihuoltolaki (VHL) muuttuivat hulevesien hallinnan osalta 1.9.2014.

Mitä ovat hulevedet?

Hulevedet ovat rakennetulla alueella maan pinnalle, rakennuksen katolle tai muulle pinnalle kertyviä sade- tai sulamisvesiä

Lainsäädännön säännökset hulevesistä koskevat myös perustusten kuivatusvesiä.

Miten em. lait muuttuivat?

Hulevesiä koskevat säännökset siirrettiin pääosin maankäyttö- ja rakennuslakiin, sen uuteen 13 a lukuun.

Vesihuoltolakiin tehdyn muutoksen myötä hulevesien poisjohtaminen ja käsittely eivät ole enää osa vesihuoltoa, kuten ennen → sääntely pääosin pois vesihuoltolaista

= vesihuollon käsitteestä poistettiin huleveden ja perustusten kuivatusveden poisjohtaminen ja käsittely

Vastuu hulevesien hallinnan järjestämisestä asemakaava-alueilla kuuluu MRL:n 103 i §:n mukaan kunnalle. Kiinteistö kuitenkin vastaa lähtökohtaisesti kiinteistöllä muodostuvien hulevesien hallinnasta ja vastaa siitä, että kiinteistön järjestelmä on yhteensopiva kunnan järjestelmän kanssa.

*Vesihuoltolaitos voi edelleen vastata **huleveden viemäröinnistä**, jos kunta niin päättää vesihuoltolaitoksen kanssa asiasta neuvoteltuaan (VHL 17 a §). Siksi huleveden viemäröintiä koskevia säännöksiä edelleen vesihuoltolaissa*

Noudatettavat lait riippuvat kunnassa tehdyistä päätöksistä eli siitä, miten hulevesien hallinta on organisoitu. Mikäli peruskunta huolehtii kokonaisvaltaisesti kaikesta hulevesien hallinnasta, niin noudatetaan vain MRL:ia. Mikäli vesihuoltolaitos huolehtii edelleen hulevesiviemäröinneistä eli huleveden putkiviemäreistä, niin niiden osalta noudatetaan vesihuoltolakia ja muun hulevesien hallinnan osalta MRL:ia. Muuta hulevesien hallintaa ovat esim. avo-ojat, tasausaltaat ja kosteikot tai erilaiset hulevesien pidätys- ja suodatusrakenteet.

Mikä oli lakimuutosten tavoitteena?

Hulevesien hallinnan kokonaisvaltainen edistäminen

1) kehittää hulevesien suunnitelmallista hallintaa erityisesti asemakaava-alueella;

2) imeyttää ja viivyyttää hulevesiä niiden kerääntymispaikalla;

3) ehkäistä hulevesistä ympäristölle ja kiinteistölle aiheutuvia haittoja ja vahinkoja ottaen huomioon myös ilmaston muuttuminen pitkällä aikavälillä; ja

4) edistää luopumista hulevesien johtamisesta jätevesiviemäriin. (= Halutaan eroon sekaviemäreistä, jotka luokitellaan jätevesiviemäreiksi ja joihin johdetaan sekä jätevedet että

hulevedet. Vesihuoltolaissa on jopa kielletty hulevesien johtaminen jätevesiviemäriin uudisrakentamisen yhteydessä.)

Mitä toimenpiteitä kunnissa on pitänyt tehdä lakimuutosten johdosta?

Kunnan on tullut päättää, miten se järjestää hulevesien hallinnan. Tehtävien toimenpiteiden tarve riippuu toki kunnasta, sen yhdyskuntarakenteesta ja aiemmista järjestelyistä. Tulee pohtia, huolehtiiko peruskunta kaikesta, myös huleveden putkiviemäreistä vai antaako kunta ko. tehtävän vesihuoltolaitoksen vastuulle tekemällä VHL 17 a §:n mukaisen päätöksen. Lisäksi kunnan on tullut nimetä hulevesiasioita hoitavia viranomaisia (mm. monijäseninen toimielin valvontaan tai viranomaisen pohtimaan vapautuksia). Kunnalle on myös tullut mahdollisuus periä hulevesien hallinnan kustannuksia kiinteistöiltä erillisenä julkisoikeudellisena hulevesimaksuna. Kunta voi päättää ottaa käyttöön hulevesimaksun.

Tietoa kunnan hulevesimaksusta ja siihen liittyvistä kustannuksista

Mikäli kunta perii kunnan hulevesimaksua, sen tulee olla kustannusvastaava maksu, joka ei saa sisältää tuottoa pääomalle. Maksu on perusmaksutyypinen vuosimaksu. Maksun ei tarvitse olla täysikatteinen, mutta kunnan pitää tietää hulevesien hallinnan kustannukset, joihin maksu perustuu ja vahvistaa hulevesitaksa. Taksassa kunta määrittää hulevesien hallinnan vaikutusalueeseen kuuluvat kiinteistöt eli ne kiinteistöt, joilta maksua peritään.

Kustannusten selvittäminen voi olla työlästä, sillä niitä joudutaan usein arvioimaan erilaisista kustannuskokonaisuuksista, esimerkiksi

–Kadun rakentaminen

–Verkostotyöt

Kustannustietojen huolelliseen selvittämiseen kannattaa käyttää aikaa, sillä mahdollisen hulevesitaksan läpiviennissä on hyötyä siitä, että maksulla katettavat kustannukset pystytään perustelemaan ja erittelemään.

Kustannusten selvittämisen jälkeen voidaan päättää summa, joka maksulla halutaan kerätä.

Osa kuluista voidaan kattaa verovaroin. Mikäli kunnassa hulevesiviemärit on siirretty vesihuoltolaitokselta kunnan taseeseen ja vastuulle, niin lisää se painetta maksun käyttöönottoon. Esim. Tampere, Turku, Jyväskylä ja Hämeenlinna ovat vastikään laskuttaneet ensimmäistä kertaa ko. maksun.

Kunnassa hulevesivastuut voivat olla joko pelkästään peruskunnan harteilla tai jaettu kunnan ja vesihuoltolaitoksen kesken. Miten vastuunjako vaikuttaa perittäviin maksuihin?

Jos kunta vastaa kaikesta hulevesien hallinnasta, niin kunnan hulevesimaksu on ainoa mahdollinen perittävä maksu. Jos vastuu on jaettu kunnan ja vesihuoltolaitoksen välillä ja vesihuoltolaitos huolehtii hulevesiviemäreistä, niin sen on vesihuoltolain perusteella perittävä huleveden viemärintimaksuja. Ne voivat muodostua liittymismaksusta, perusmaksusta ja käyttömaksusta. Jaetun vastuun mallissa asukas voi siis saada jopa kaksi erilaista hulevesilaskua, kunnalta ja vesihuoltolaitokselta.

Vesihuoltolain mukaan kunnan on kirjanpidossaan eriytettävä vesihuolto muista toiminnoista. Vesihuollolle on tilikausittain laadittava kirjanpitolain mukainen tase ja tuloslaskelma, rahoituslaskelma sekä esitettävä niiden liitteenä olevat tiedot.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antoi siksi oma-aloitteisen lausunnon nro 112/9.3.2015. Kirjanpidolakea sovelletaan kunnan kirjanpidossa, ja kuntalain mukaan kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja. Näitä on noudatettava kunnan ja kuntayhtymän kirjanpidossa.

A: Jos huleveden viemäröinti on kunnan eikä sen vesihuoltolaitoksen vastuulla, miten se näkyy käytännössä kirjanpidossa?

Hulevesien hallinnan kokonaisuus (ml. putkiviemärit, avo-ojat ja kosteikot) olisi eriytettävä esim. omalla kustannuspaikalla kirjanpidossa, jos maksuja peritään. Laki ei muutoin edellytä hulevesien viemäroinnin eriyttämistä kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä.

B: Jos vesihuoltolaitos huolehtii huleveden viemäroinnistä vesihuoltolain 17 a §:n mukaisen kunnan päätöksen perusteella, myös huleveden viemäroinnin kirjanpito on eriytettävä. Jos vesihuoltolaitos hoitaa vesihuollon lisäksi huleveden viemäroinnin, on kumpikin toiminto siis eriytettävä.

Mitä eriyttämisellä tarkoitetaan?

Eriyttäminen tarkoittaa, että tietyn yksikön toiminta merkitään omaksi yksikökseen kunnan kirjanpidossa - käytännössä tarkoittaa liikelaitosta tai taseyksikköä. Toisin sanoen eriyttäminen tarkoittaa toiminnan tulojen ja menojen pitämistä erillään kirjanpidossa siten, että toiminnalle voidaan laatia tuloslaskelma ja tase.

*Kilan kuntajaosto määrittelee lausunnossaan, että tässä tapauksessa **vesihuoltolaitoskokonaisuus** eli vesihuolto ja huleveden viemäröinti pitää eriyttää **kirjanpidollisesti** joko kunnallisena liikelaitoksena tai taseyksikkönä.*

*Sen sijaan tähän kokonaisuuteen sisältyvä huleveden viemäröinti voidaan eriyttää muusta vesihuoltolaitoksen toiminnasta **laskennallisesti**. Eriyisesti sekaviemäröidyillä alueilla huleveden viemäroinnille ei käytännössä ole mahdollista laatia tuloslaskelmaa, tasetta ja rahoituslaskelmaa muutoin kuin laskennallisesti.*

Mikä on tärkein ero laskennallisella ja kirjanpidollisella eriyttämisellä?

Laskennallisesti eriytetyllä toiminnalla ei ole tasejatkuvuutta, eikä siitä käy ilmi kunnalta saatuja tukia ja avustuksia eikä kunnalle maksettuja korkokuluja, siinä ei ole pitkä- ja lyhytaikaisia saamisia tai lainoja kunnalta. Laskennallisesti eriytetyllä toiminnalla ei ole peruspääomaa vaan jäännöspääomaa, jolla ei ole tasejatkuvuutta.

Menoeriä voidaan kohdistaa laskennallisten periaatteiden mukaisesti, erien on kuitenkin perustuttava kunnan realisoituneisiin menoihin.

Tarkempia ohjeita eriyttämiseen annetaan kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeessa kunnan ja kuntayhtymän eriytetyn liiketoiminnan kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä. Kyseessä on siis entinen ”liikelaitosyleisohje”, joka on päivitetty vuonna 2017.

Mihin eriyttämisellä pyritään?

Eriyttämisellä pyritään siihen, että tilinpäätöksen ja siinä esitettyjen tunnuslukujen perusteella voidaan läpinäkyvästi arvioida, missä määrin vesihuollosta ja huleveden viemäroinnistä perittävät maksut kattavat palvelujen tuottamisesta aiheutuvat kustannukset pitkällä aikavälillä, ja ovatko maksut kohtuullisia.

Lisäksi vesihuoltolain mukaan pyritään varmistamaan, että kunnallisten laitosten tuloslaskelmasta ja taseesta tulisi vertailukelpoinen osakeyhtiön tilinpäätöksen kanssa.

Voiko näistä kunnallisten laitosten laskelmista tulla vertailukelpoisia osakeyhtiön tilinpäätöksen kanssa?

Kyllä voi. Kilan kuntajaoston lausunnossa todetaan, että kun

- *vesihuoltolaitos ja huleveden viemärointi eriytetään kirjanpidollisesti muista toiminnoista,*
- *sovelletaan kirjanpitolakia kuntajaoston ohjeiden mukaisesti ja*
- *esitetään tilinpäätöslaskelmat ”liikelaitosyleisohjeen” mukaisesti,*

saadaan riittävän vertailukelpoinen tilinpäätös.

Eroa tulee siinä, kun liikelaitoksen tai kirjanpidollisen taseyksikön kunnalle tulouttava voitto eli korvaus peruspääomasta esitetään vesihuoltolaitoksen tuloslaskelmassa läpinäkyvästi omalla rivillä. Osakeyhtiön osingonjako puolestaan näkyy lähinnä yhtiön omassa pääomassa.

Kerro tarkemmin tilinpäätöslaskelmista.

Silloin kun vesihuoltolaitos on eriytetty kunnallisena liikelaitoksena tai taseyksikkönä, laaditaan tästä liiketoimintakokonaisuudesta tilinpäätöslaskelmat eli tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma ”liikelaitosyleisohjeen” mukaisesti.

*Ja tämän lisäksi tilinpäätöksessä esitetään **erikseen** vesihuollon ja huleveden viemäroinnin tilinpäätöslaskelmat. Jos huleveden viemärointi on eriytetty muista toiminnoista laskennallisesti, on siihenkin omat laskelmakaavat päivitettyssä ”liikelaitosyleisohjeen” liitteessä 8.*

Entä liitteenä esitettävät tiedot?

Vesihuoltolain perusteluissa näillä tarkoitetaan mm. sellaisia tietoja, jotka käsittelevät yhteisten kustannusten jakoa, palvelujen veloitusperusteita ja käytettyjä lainakorkoja. Lisäksi on selostettava niitä periaatteita, joiden mukaan aloittavat taseet on muodostettu silloin, kun toimintamuotoa muutetaan - esim. taseyksiköstä liikelaitokseksi. Tiedot pitää ilmoittaa erikseen vesihuollosta ja huleveden viemäroinnistä.

Kuntajaoston lausunnossa todetaan, että nämä liitteenä esitettävät tiedot ovat eriytetyn tilinpäätöksen lisätietoja, eikä niitä sisällytetä virallisiin liitetietoihin. Tilinpäätöksessä voidaan tiedot esittää ”Vesihuoltolain edellyttämät lisätiedot” -otsikon alla.

Lausunnon mukaan myös edellytetään, että yhteiset tulot ja menot sekä tase-erät kirjataan eri toiminnoille mahdollisimman tarkasti aiheuttamisperiaatetta noudattaen. Näiden erien jakoperusteet esitetään samoin kohdassa ”Vesihuoltolain edellyttämät lisätiedot”.

Vesihuoltolain mukaan vesihuoltolaitoksen on laadittava kirjanpitolaissa tarkoitettu toimintakertomus. Siinä on esitettävä ymmärrettävässä muodossa mm. tilinpäätöstiedot sekä tiedot vesihuollon hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavista tunnusluvuista. Mitä tämä tarkoittaa?

*Kuntajaoston lausunnon mukaan **liikelaitoksena** toimiva vesihuoltolaitos laatii toimintakertomuksen soveltuvin osin tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan yleisohjeen mukaisesti. Huleveden viemärointiä koskevat tiedot (hintataso, tehokkuus jne.) esitetään vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksessa erillisinä - ei siis tarvitse laatia omaa erillistä toimintakertomusta.*

Taseyksikkönä toimivan vesihuoltolaitoksen on esitettävä toimintakertomusta koskevat tiedot, tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot sekä lisätiedot myös omana kokonaisuutena liikelaitosta vastaavalla tavalla.

Onko Kuntaliitolla tilastotietoja hulevesiasioista kunnissa?

Ei ole, mutta parhaillaan on meneillään hulevesien hallinnan organisointia ja maksuja koskeva kysely. Kysely on auki pe 8.3.2019 saakka, mutta aukioloaikaa voidaan pidentää vielä viikolla. Vastanneita nyt noin kolmasosa kunnista. Kyselyn tuloksia esitellään FCG:n hulevesikoulutuksessa 27.3.2019 Tampereella.

Yhteystiedot

Marja-Liisa Ylitalo
Puh. 050 410 0054
marja-liisa.ylitalo@kuntaliitto.fi
@LiisaMarjis

Tuulia Innala
Puh. 040 572 2120
tuulia.innala@kuntaliitto.fi



kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki





Kuntien tilinpäätöstiedot 2018



Taloustorstai

7.3.2019

Minna Punakallio
[@MinnaPunakallio](#)

Arto
INGMARIINI 75 %
Normaali suolainen

RUISPALAT
6 kpl

85

98

Mitä syksyn kuntatalousohjelma odotti?

NOSTOT JA KESKEISET HUOMIOT:

- Vuonna 2018 kuntatalouden tulos pienenee selvästi kevään 2018 ennusteeseen verrattuna. Vuonna 2019 tulos paranee vain hieman vuodesta 2018.
- Toimintamenojen kasvu nopeutuu kunnissa muun muassa ansiotason nousun ja lomarahaleikkauksen päättymisen myötä sekä valtion sopeutustoimien vaikutusten pienentyessä.
- Sairaalarakentaminen pitää investointitason korkeana lähivuosina, ja toiminnan ja investointien rahavirta pysyy negatiivisena vuoteen 2020 asti.
- Talouden sopeutuspaine vaihtelee merkittävästi kuntakoryhmittäin. Suurin sopeutuspaine on pienimmissä, alle 6 000 asukkaan kunnissa.

	2017	2018	Muutos-%
Tuloksen muodostuminen			
1. Toimintakate	-27,5	-28,1	2,1 %
2. Verotulot	22,5	22,6	0,2 %
3. Valtionosuudet, käyttötalous	8,5	8,7	1,5 %
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,4	0,3	
5. Vuosikate	4,0	3,4	-13,2 %
6. Poistot	-2,8	-2,9	
8. Tilikauden tulos	1,3	0,7	-48,9 %
Rahoitus			
9. Vuosikate	4,0	3,4	-13,2 %
10. Satunnaiset erät	0,1	0,1	
11. Tulorahoituksen korjauserät	-0,5	-0,5	
12. Tulorahoitus, netto	3,6	3,0	
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-4,6	-4,8	
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	1,2	1,2	
15. Investoinnit, netto	-3,5	-3,6	4,1 %
16. Rahoitusjäämä (tulorah.-invest.)	0,1	-0,6	
17. Lainakanta	18,42	19,17	4,1 %



**"Kuntatalous heikentyi 2018
odotettua voimakkaammin.
Voidaan puhua jopa
kriisiytymisestä.
...Vai voidaanko?"**

Keskeisiä tietoja kuntien ja kuntayhtymien taloudesta 2017-2018

	Mrd. euroa		Muutos %
	2017	2018 TPA	2018
Toimintatuotot	9,18	9,39	2,3
Toimintakulut	-36,68	-37,94	3,4
Toimintakate	-27,50	-28,55	3,8
Verorahoitus yhteensä	31,09	30,93	-0,5
- Verotulot	22,55	22,44	-0,5
- Valtionosuudet	8,54	8,49	-0,6
Vuosikate	3,96	2,70	-31,7
Poistot ja arvonalentumiset	-2,82	-2,74	-2,6
<i>Vuosikate % poistoista</i>	141	99	
<i>Neg. vuosikatteen kuntia (kpl)</i>	4	38	
Tilikauden tulos	1,28	0,02	
<i>Neg. tuloksen kuntia (kpl)</i>	55	196	
Investointimenot, brutto	-4,63	-4,77	3,1
Toiminnan ja investointien rahavirta	0,13	-1,47	
Lainakanta 31.12.	18,42	19,41	5,4

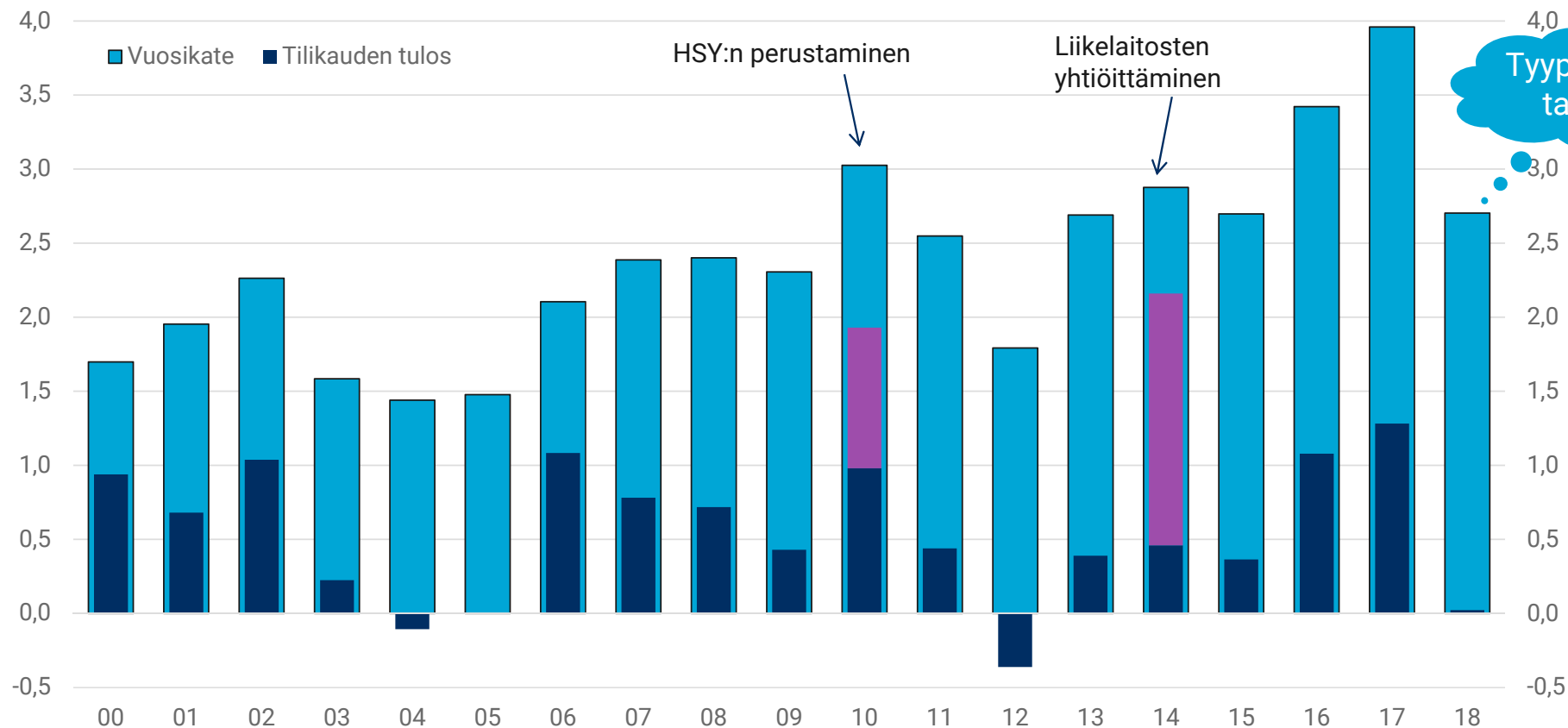
Lähde: Tilastokeskus, vuosi 2018 tilinpäätösarvioiden mukaan. Ahvenanmaan kunnat TP17 mukaisina.

Tilinpäätös- arviot kunnissa ja ky:issä ovat vielä alustavia.

Suunta selvä.

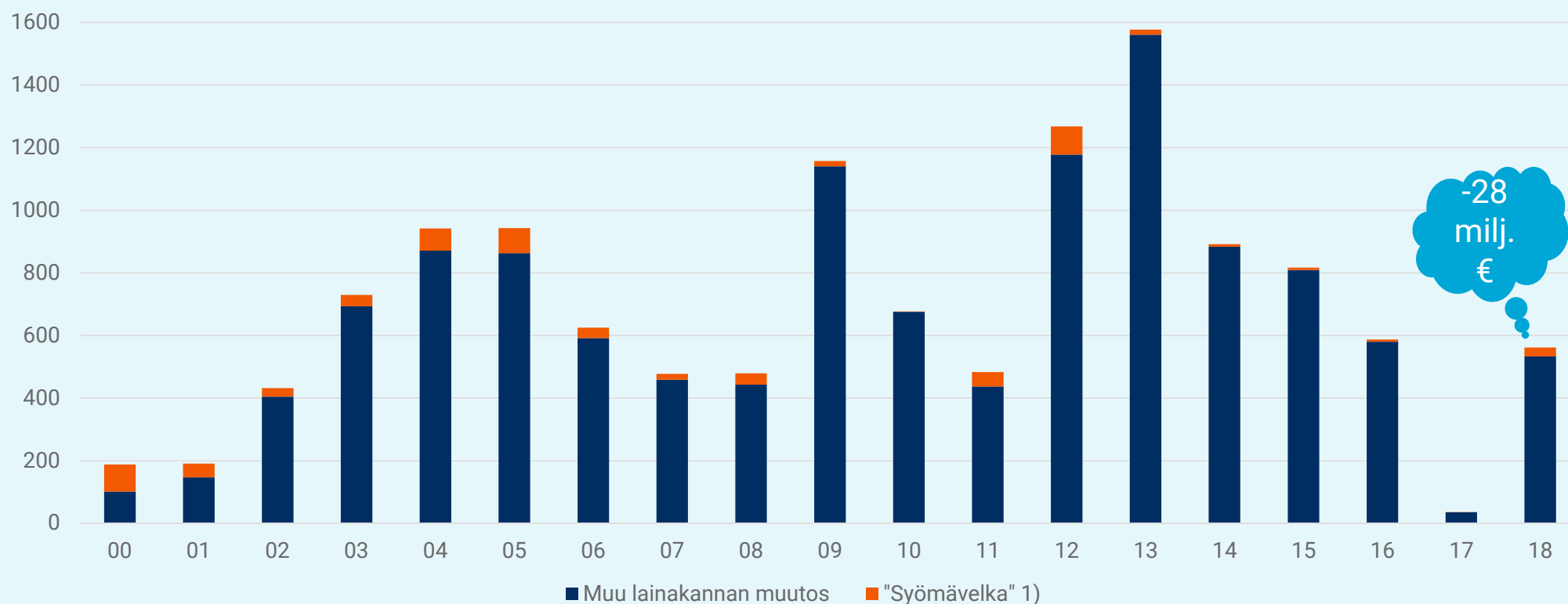
Tuloslaskelman erä	Kunnat yht. 2018 TPA milj. €	Muutos 17-18 %	Kunta- yhtymät yht. 2018 TPA milj. €	Muutos 17-18 %	Kunnat ja kunta- yhtymät 2018 TPA milj. €	Muutos 17-18 %
Toimintatuotot	6 309	-0,1	14 113	4,6	9 420	2,6
Toimintakulut	-35 820	2,4	-13 463	5,6	-38 281	3,2
Toimintakulut + valm. omaan käyttöön	-35 513	2,7	-13 456	5,6	-37 967	3,5
TOIMINTAKATE	-29 204	3,4	658	-12,9	-28 546	3,8
Verotulot	22 438	-0,5			22 438	-0,5
Valtionosuudet	8 493	-0,6			8 493	-0,6
VUOSIKATE	2 126	-35,3	577	-14,3	2 704	-31,7
Poistot ja arvonalentumiset	-2 142	-2,9	-601	-1,3	-2 742	-2,6
TILIKAUDEN TULOS	6		16		23	
LAINAKANTA 31.12.	16 776	3,5	3 856	11,4	19 411	5,4

Kuntien ja kuntayhtymien vuosikate sekä tilikauden tulos vuosina 2000-2018, mrd. €



Tilikauden tulos sisältää vuonna 2010 HSY:n perustamisesta johtuvia satunnaisia tuloja noin 0,95 mrd. euroa ja vuonna 2014 liikelaitosten yhtiöittämisistä johtuvia satunnaisia tuloja arviolta 1,7 mrd. euroa.

Manner-Suomen kuntien lainakannan muutos 2000-2018, milj. €



1) Syömävelka on kuntien negatiivisten vuosikatteiden summa. Vuosina 2000-2018 syömävelkaa on otettu noin 650 miljoonaa euroa, mikä on 5 % vuosien 2000-2018 lainakannan muutoksesta.

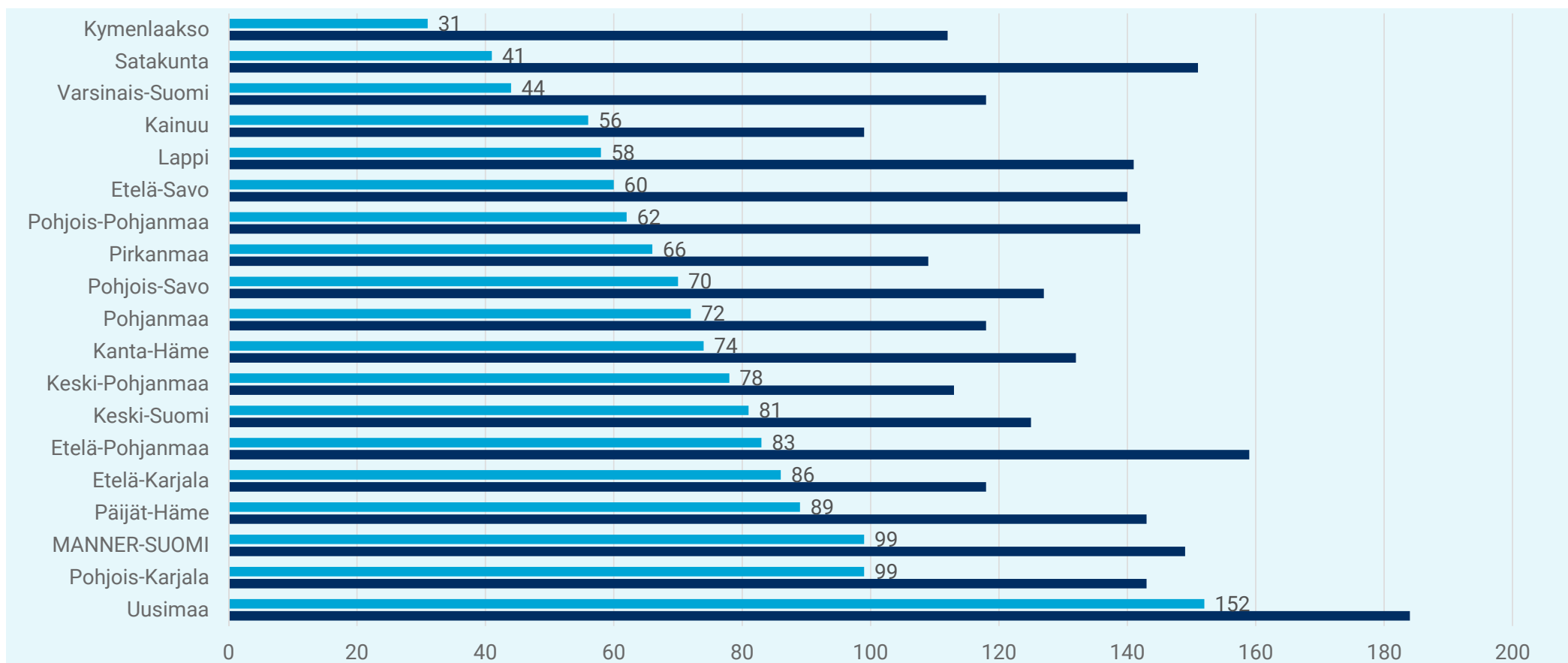
Lähde: Tilastokeskus, vuosi 2018 tilinpäätösarvioiden mukaan



**”Keskiarvolukujen taakse
kätkeytyy kahtiajakautunut
kuntakenttä.”**

Manner-Suomen kuntien talous maakunnittain 2017-2018

Vuosikate % poistoista

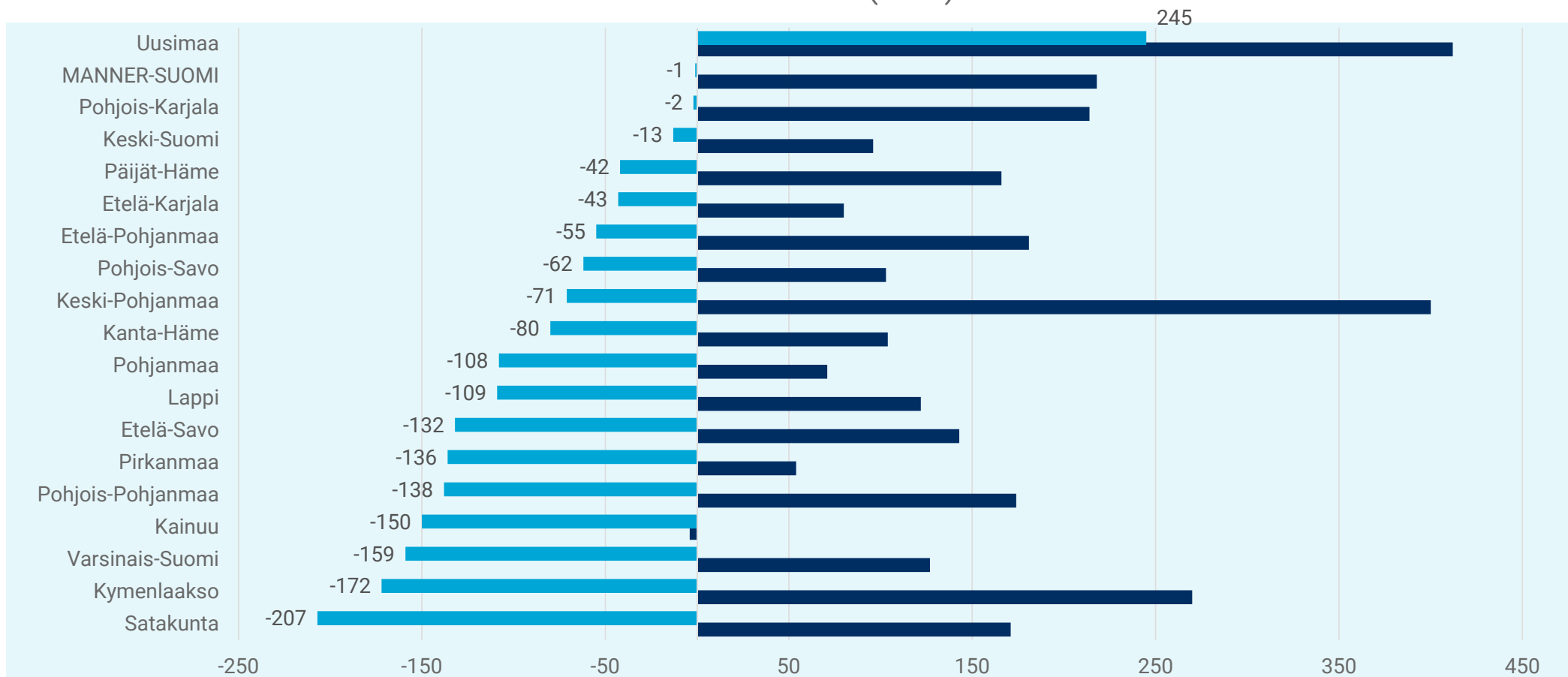


Lähde: Tilastokeskus, tilinpäätösarvot

■ 2018* ■ 2017

Manner-Suomen kuntien talous maakunnittain 2017-2018

Tilikauden tulos (€/as)



Lähde: Tilastokeskus, tilinpäätösarvot

■ 2018* ■ 2017

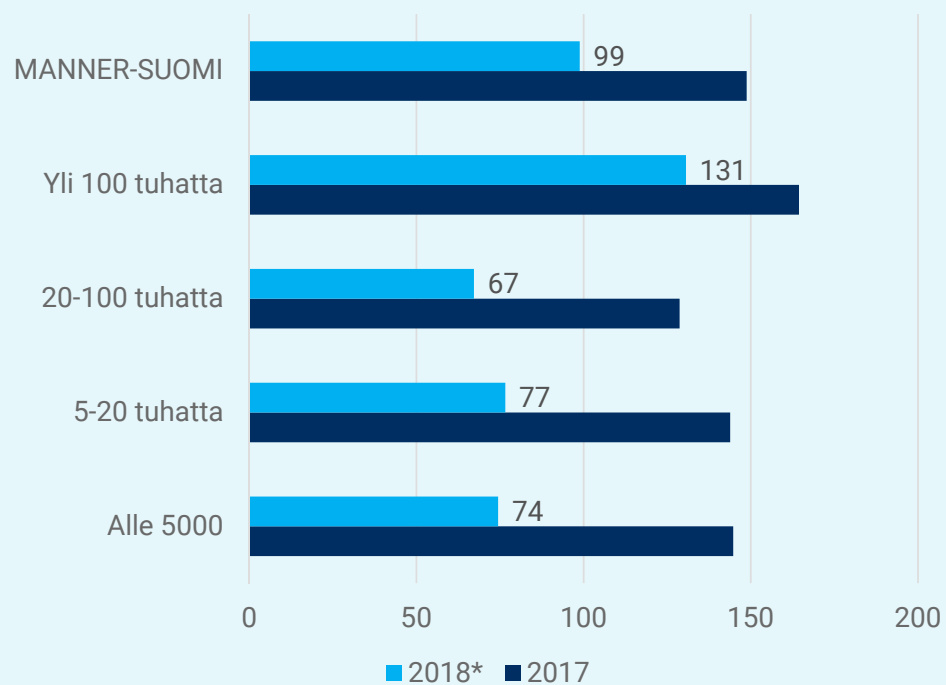
Suurimmat ja pienimmät tilikauden tulokset vuonna 2018 Manner-Suomen kunnissa, miljoonaa euroa

Kunta	Tilikauden tulos (m€)
Helsinki	390
Espoo	39
Vantaa	28
Viitasaari	11
Riihimäki	9
Ylöjärvi	5
Iisalmi	4
Uusikaupunki	4
Naantali	4
Kauniainen	4

Kunta	Tilikauden tulos (m€)
Tampere	-57
Turku	-46
Oulu	-35
Kouvola	-26
Rovaniemi	-18
Rauma	-16
Pori	-15
Lohja	-14
Salo	-13
Hämeenlinna	-13

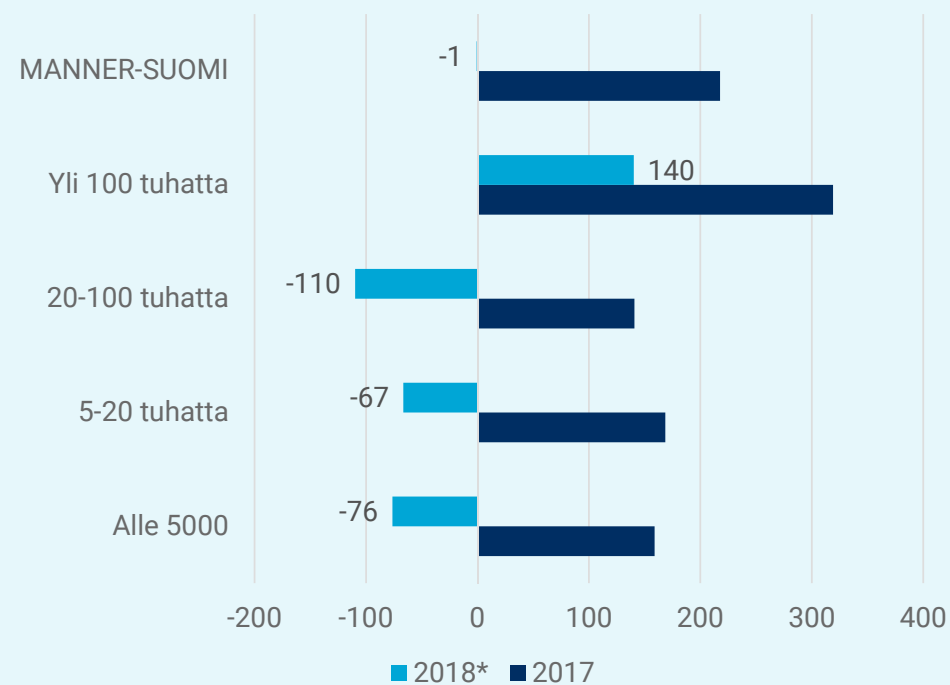
Manner-Suomen kuntien talous kuntakoon mukaan 2017-2018

Vuosikate % poistoista



Lähde: Tilastokeskus, tilinpäätösarvot

Tilikauden tulos (€/as)

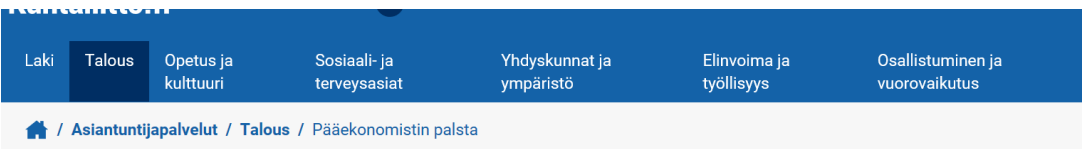


Lähde: Tilastokeskus, tilinpäätösarvot



**”Kyllä. Talousluvut antavat
aihetta kriisitietoisuuteen.
Kuntakenttä ei ole kuitenkaan
kriisissä, jos tulopohjan
leikkaukset lopetetaan.”**

Lisätietoa:



På svenska Tulosta

Pääekonomistin palsta

1.2.2019



Tervetuloa Kuntaliiton pääekonomistin Minna Punakallion palstalle! Tällä sivustolla käsittelemme ajankohtaisia talouteen liittyviä asioita. Mukana on myös keskeisiä luentomateriaaleja ja diaesityksiä.

Voit seurata minua Twitterissä [@MinnaPunakallio](#).

Pääekonomistin vinkkilista

Kiitokset mielenkiinnosta!

Minna Punakallio

040-7515175

Minna.Punakallio@kuntaliitto.fi

[@MinnaPunakallio](#)



kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki





 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Esi- ja perusopetuksen valtionavustukset



Taloustorstai

7.3.2019

Päivi Väisänen-Haapanen
@HaapaPaivi

Pitkäjänteisyyttä ja ennakoitavuutta raskaan hallinnon ja epävarmuuden sijaan

- Turhaa työtä opetuksen järjestäjille ja valtiolle
- Vahva valtion ohjaus kaventaa itsehallintoa
- Rahoitus ohjautuu perustoimintaan, jota voisi rahoittaa valtionosuudella
- Yksittäisten avustusten euromäärät ovat niukkoja
- Rahoitus on määräaikaista ja sitä voi käyttää vain tietyn ajan
- Kuntien väliset erot kärjistyvät
- Rahoitus on ennakoimatonta

Valtionavustusten heikkouksia

Valtionosuus-
rahoituksen vahvuuksia

- + Tukee pitkäjänteistä kehittämistä
- + Kuntakohtaiset olosuhteet ja tarpeet pystytään ottamaan huomioon
- + Perusrahoituksen vahvistaminen tukee kuntien itsehallintoa
- + Rahoituksen ennakoitavuus, yksinkertaisuus ja läpinäkyvyys
- + Valtionosuus tukee ja edistää kunnan perustoimintaa



Valtionosuusrahoitus heikentynyt vuodesta 2012 alkaen

- Tällä ja edellisellä hallituskaudella valtionosuuslakeja on muutettu siten, että kunnat saavat 2,3 miljardia euroa vähemmän valtionosuutta vuonna 2019, kuin mitä ne olisivat saaneet ilman vuosien 2012–2019 valtionosuuden vähennyspäätöksiä.
- Esi- ja perusopetuksen osuus peruspalvelujen valtionosuudesta on laskennallisesti noin viidennes. Esi- ja perusopetukseen leikkauksista on näin kohdistunut noin 517 miljoonaa euroa.



Vähenevää valtionrahoitusta paikkaillaan kohdennetusti



Tänä vuonna valtion
talousarviossa myönnetään
valtionavustusta esi- ja
perusopetukseen yhteensä
65 miljoonaa euroa, kun
valtionosuusrahoitus alenee
samanaikaisesti noin 196
miljoonalla eurolla.

Valtionavustusta muuhun kuin perustoimintaan

Erilaisia kertaluonteisia, määräaikaista hankkeita voidaan rahoittaa valtionavustusrahoituksella. Tällaisia ovat esimerkiksi uuden toiminnan ja toimintatapojen kehittäminen, kokeilut, pilotoinnit ja investoinnit, apurahat ja stipendit.

Valtionavustusrahoitus soveltuu rahoitusmuotona oppimisympäristöjen ja digitaalisuuden ym. kehittämiseen. Lisäksi valtionavustus soveltuu saamenkielisten ja vieraskielisten opetukseen.

Määrärahavaraus avustusluonteisiin toimenpiteisiin vuoden 2019 valtion talousarviossa on 5,6 miljoonaa euroa.

Valtionosuus- rahoitusta vahvistettava

Kun uusi toiminta on vakiintunut ja sisältyy lakisääteiseen perustoimintaan, valtionavustusrahoituksesta on perusteltua siirtyä valtionosuusrahoitukseen.

Kunnat kehittävät jatkuvasti opetusta, mutta tarvitsevat kehittämistyön tueksi riittävää perusrahoitusta. Riittäväällä perusrahoituksella, valtionosuusrahoituksella, tuetaan esi- ja perusopetuksen järjestämistä ja pitkäjänteistä kehittämistä kuntien itsehallinnollisen päätösvallan ja paikallisten olosuhteiden tuntemisen pohjalta.

Valtionavustusrahoituksella ei saa kompensoida valtion erilaisten säästötoimenpiteiden vuoksi heikentynyttä rahoitusta, vaan kuntien perusrahoitusta on vahvistettava.

**2019 valtionosuus-
rahoitustyyppisen
valtionavustus-
rahoituksen määrä on
59,4 miljoonaa euroa.**

Esi- ja perusopetuksen valtionavustukset vuodelle 2019

Kuntaliiton ehdotus, mitkä valtionavustukset olisi parempi siirtää perusrahoituksen piiriin

Innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin koulutuspilvipalveluihin, tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön edistämiseen sekä sen hyödyntämisen kehittämiseen ylioppilastutkinnon suorittamisessa sekä koulujen ja oppilaitosten kansainväliseen toimintaan	5 575 000	Valtionavustus
Koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin, erityisopetuksen laadun kehittämisen, kka-palkkaukseen + ryhmäkoko ja alueellisen eriarvoistumisen torjunta	32 228 000	Valtionosuus
Kerhotoiminnan tukeminen	5 865 000	Valtionosuus
Laajamittainen ja suppea kaksikielisen opetuksen järjestäminen sekä kielikylpytoiminta	842 000	Valtionosuus
Vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä -opetus ja muu opetus	18 975 000	Valtionosuus
Saamenkielinen ja saamen kielen opetus: Perusopetus, lukio, ammatillinen	2 200 000	Valtionavustus
Saamenkielisten ja romanikielisten äidinkielen opetus	75 000	Valtionavustus
Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaiset menot	300 000	Valtionavustus

Lähde: Valtiovarainministeriö. Valtion talousarvio vuodeksi 2019.

<https://www.kuntaliitto.fi/blogi/2019/perusopetuksen-valtionavustusputkiyskii-perusrahoitus-kuntoon>

Päivi Väisänen-Haapanen

+358503718273

paivi.vaisanen-haapanen@kuntaliitto.fi

@HaapaPaivi



kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki





Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmä ja valtionavustus - tilannekatsaus



Taloustorstai

7.3.2019

Susanna Hyvärinen
Kuntaliitto, tietoyhteiskunta

Pääministeri Juha Sipilän hallitus päätti vuoden 2018-2021 julkisen talouden suunnitelman yhteydessä, että hallitusohjelmassa päätetty reformi kuntien kustannusten karsimisesta yhdellä miljardilla eurolla laajennetaan koskemaan koko julkista sektoria.

Toimeenpanon keinovalikoimaa laajennettiin siten, että keinoihin sisältyy muun muassa **kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmän valmistelu:**

- ❖ VTT:n Valtioneuvostolle tekemä selvitys: Kuntien digitaalisen toiminnan ja päätöksenteon kehittäminen sekä digitalisaation mahdollistaman säästöpotentiaalin tarkentaminen osana JTS -miljardia (KUNIT), linkki: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161303>
- Valtion talousarviossa vuodelle 2019 on osoitettu **kolmevuotinen siirtomääräraha** kuntien kannustinjärjestelmiin (momentti 28.90.32).
- Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen kunnille ja kuntayhtymille digitalisaatiota edistäviin hankkeisiin
- Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmään liittyen asetusvalmistelu käynnissä

Kuntaliiton lausunnosta poimittua

<https://www.kuntaliitto.fi/lausunnot/2019/valtioneuvoston-asetus-kuntien-digitalisaation-kannustinjarjestelmasta>

Ensinnäkin...

Koko kuntatalouteen liittyvä kannustinkokonaisuus (ml. digikannustin) **tulee palauttaa virkamiesvalmisteluun**, ja että kannustinjärjestelmien **rahoituksen pitää tulla valtionosuusjärjestelmän ulkopuolelta.**

Toiseksi...

Kuntien digitalisaation edistäminen on tärkeää.

Tärkeää on, että digitalisaatioavustuksia myönnettäessä priorisoidaan **kuntien yhteishankkeita.** Lisäksi avustus tulisi myöntää erityisesti sellaisille kuntien yhteishankkeille, joilla on mahdollisimman laaja vaikuttavuus koko kuntakenttään ja yleistä merkitystä kuntien kannalta

Kolmanneksi...

Valtionavustuksen enimmäismäärä (85 prosenttia hankkeen kustannuksista) on riittävä. Näin omarahoitusosuus ei muodosta kynnystä avustuksen hakemiseen, ja avustus aidosti kannustaa kuntia toteuttamaan digitalisaatiota edistäviä hankkeita.

Valtioneuvoston asetus kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmästä 1/5

valmisteilla

SOVELTAMISALA

- Asetuksessa säädetään kuntien digitalisaation edistämiseen osana kuntien kannustinjärjestelmiä osoitetun **valtionavustuksen** talousarvion mukaisesta **myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä.**

VALTIOAVUSTUKSEN SAAJA

- Valtionavustusta voidaan myöntää **kunnalle tai useammalle kunnalle yhdessä.**



Valtioneuvoston asetus kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmästä 2/5

valmisteilla

VALTIOAVUSTUKSEN MYÖNTÄMISEN YLEISET EDELLYTYKSET

Valtionavustusta voidaan myöntää **digitalisaatiota edistäviin hankkeisiin**, jotka ovat **kuntien toimintatapoja tai palveluprosesseja uudistavia** sekä niiden laatua ja vaikuttavuutta parantavia.

Avustuksen myöntämisessä arvioidaan erityisesti hankkeiden yhteiskunnallisen ja taloudellisen **vaikuttavuuden toteutumista** sekä hankkeiden yleistä merkitystä kuntien kannalta.



Valtioneuvoston asetus kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmästä 3/5

valmisteilla

VALTIOAVUSTUKSEN ENIMMÄISMÄÄRÄ

- Myönnettävän valtionavustuksen enimmäismäärä voi olla **enintään 85 prosenttia** hankkeen valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista.
- Enimmäismäärää laskettaessa kustannuksiin ei hyväksytä arvonlisäveron osuutta.



Valtioneuvoston asetus kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmästä 4/5

valmisteilla

VALTIOAVUSTUKSEEN OIKEUTTAVIA, HYVÄKSYTTÄVIÄ KUSTANNUKSIA

- henkilöstökustannukset;
- matkakustannukset;
- toimitilojen vuokrat;
- ostetun tai käyttöluvalla hankitun tutkimuksen, tietämyksen sekä konsultoinnin ja vastaavien palveluiden kustannukset, kun niitä on käytetty yksinomaan hanketta varten;
- muut toimintakustannukset, mukaan lukien suoraan hankkeesta aiheutuvat materiaalien, tarvikkeiden ja vastaavien tuotteiden kustannukset.
- **Hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole aineellisista investoinneista tai laitteistojen hankkimisesta aiheutuvat kustannukset.**
- Kunnan tai kuntayhtymän omien toimintayksiköiden veloittamien kustannusten on oltava **kirjanpidon** toteutuneisiin menoihin perustuvia.

Valtioneuvoston asetus kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmästä 5/5

valmisteilla

VALTIOAVUSTUKSEEN HAKEMINEN

- Haetaan valtiovarainministeriöltä
- **Hankkeen tavoitteet**, niiden saavuttamiseksi **suunnitellut toimenpiteet ja tavoiteltavat tulokset**;
- **Suunnitelma** hankkeen tulosten hyödyntämisestä ja levittämisestä;
- Hankkeen toteuttamisen **aikataulu**;
- Hankkeen **organisointi** sekä **hankkeen hallinnoinnista vastaava taho**, jos kyseessä on yhteishanke sekä hankkeen toteuttamiseen sitoutuneet muut tahot;
- hankkeen **kokonaisrahoitus**, mukaan lukien arvio osallistujatahojen rahoitusosuuksista sekä arvonlisäverottomat kokonaiskustannukset;
- hankkeen **suhde muihin kohdealueen keskeisiin hankkeisiin** ja niiden toteutukseen.

Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmä – mitä käytännössä?

Kevät 2019
Rahoitushaku
30 milj. euroa

- Asetusta viimeistellään (47 kpl lausuntoja)
- Rahoitushakuvalmistelu käynnissä
 - Haku ja hakuohjeet
 - Kaksi hakua, yht. 30 milj. euroa
 - Hankeaika 2019 – 2021



Mitä käytännössä - tulossa kaksi rahoitushakua

valmisteilla

”Haku 1”

Valtionavustusta voidaan myöntää

- Kunnan **tiedolla johtamisen parantamiseen, datan hyödyntämiseen** ja näihin liittyvän **tietojohtamisen ja toimintaprosessien kehittämiseen**

Esimerkiksi kunnan taloushallinnon automaattisten raportointiprosessien ja sitä tukevan tiedonhallinnan kehittäminen yhteisesti määritetyn tiedon varaan Kuntatieto-ohjelman tavoitteiden mukaisesti.

- Muut toimenpiteet, joilla luodaan tai parannetaan kunnan edellytyksiä kunnan toimintaa, taloutta ja henkilöstöä koskevien tietojen digitalisointiin ja tämän tiedon hyödyntämiseen toimintojen johtamisessa.

▪ ”Hanke-ehdotusten keruu”

- Kunnat voivat tehdä **hanke-ehdotuksia** tai **ilmoittaa kiinnostuksensa osallistua** kuntien digitalisaatiota edistäviin yhteishankkeisiin
➔ **mahdollistetaan yhteisvalmistelu**

▪ ”Haku 2”

Valtionavustusta voidaan myöntää

- **kuntien yhteisesti toteuttamiin digitalisaatiota edistäviin hankkeisiin**, jotka ovat kuntien toimintatapoja tai palveluprosesseja uudistavia sekä niiden laatua ja vaikuttavuutta parantavia.

Rahoitushaku avautuu piakkoin - seuraa uutisointia!

- Kuntaliiton taloustorstait
<https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/talous/kuntaliiton-taloustorstait-kevaalla-2019>
- Kuntaliiton uutiskirjeet
(talousyksikkö tietoyhteiskuntayksikkö)
<https://www.kuntaliitto.fi/kuntaliitto/uutiskirjeet>

sekä

- Kuntaliiton verkkosivut www.kuntaliitto.fi
- Valtiovarainministeriöt sivut www.vm.fi



Kiitos!

Lisätietoja

Susanna Hyvärinen, Sanna Lehtonen tai Minnamaria Korhonen
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi



kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki



Tilaa Kuntaliiton uutiskirje: <https://www.kuntaliitto.fi/kuntaliitto/uutiskirjeet>



 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Vuoden 2020 budjetointi alkaa, ole valmis!



Taloustorstai

7.3.2019

Minna Punakallio
@MinnaPunakallio

Talous-ennusteita

Suomen kansantalous nyt ja ennusteet

- <https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/talous/paaekonomistin-palsta>
- Lisää materiaalia
 - Suomen Pankin,
 - valtiovarainministeriön ja
 - esimerkiksi eri pankkien nettisivuilla


Talous Opetus ja kulttuuri Sosiaali- ja terveysasiat Yhdyskunnat ja ympäristö Elinvoima ja työllisyys Osallistuminen ja vuorovaikutus

Asiantuntijapalvelut / Talous / Pääekonomistin palsta

På svenska Tulosta

Pääekonomistin palsta

14.2.2019



MINNA PUNAKALLIO
PÄÄEKONOMISTI

LINJOILLA

Tervetuloa Kuntaliiton pääekonomistin Minna Punakallion palstalle! Tällä sivustolla käsittelemme ajankohtaisia talouteen liittyviä asioita. Mukana on myös keskeisiä luentomateriaaleja ja diaesityksiä.

[Voit seurata minua Twitterissä @MinnaPunakallio](#)

Pääekonomistin vinkkilista

- Vinkki 1: Mielenkiintoisia raportteja liikkeellä
- Vinkki 2: Kuntatalouden tila 2018
- Vinkki 3: Tilinpäätösraportit ja Kuntaliiton talous- ja rahoitusfoorumi (Rafo)
- Vinkki 4: Uusi peruspalvelujen hintaindeksi

Kansantalouden ennustelukuja vuodelle 2019

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2018/2019	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
PT	syyskuu	2,3	7,4	2,5	1,4
PTT	syyskuu	2,4	7,0	2,5	2,0
ETLA	syyskuu	2,2	7,4	2,3	1,4
Handelsbanken	marraskuu	1,8	7,2	2,3	1,5
OECD	marraskuu	1,8	6,9
Aktia	joulukuu	1,8	7,2	..	1,6
VM	joulukuu	1,5	6,9	2,7	1,4
Suomen Pankki	joulukuu	1,9	7,2	2,4	1,3
Danske Bank	joulukuu	1,7	7,0	2,5	1,5
Hypo	tammikuu	1,5	7,0	2,5	1,5
OP	tammikuu	1,6	6,5	2,5	1,4
Nordea	tammikuu	1,5	6,5	2,5	1,2
Euroopan komissio	helmikuu	1,9	7,2 (marras)
S-Pankki	maaliskuu	1,6	6,7	2,3	1,3

Kansantalouden ennustelukuja vuodelle 2020

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2018/2019	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
Handelsbanken	huhtikuu	1,2	7,8	..	1,5
ETLA	syyskuu	1,6	7,1	2,9	1,8
Handelsbanken	marraskuu	1,2	7,1	2,6	1,6
OECD	marraskuu	1,6	6,5
VM	joulukuu	1,3	6,7	3,0	1,6
Suomen Pankki	joulukuu	1,7	7,1	2,7	1,5
Danske Bank	joulukuu	1,5	7,0	2,5	1,5
Hypo	tammikuu	1,5	6,5	2,5	1,5
OP	tammikuu	0,8	6,5	2,5	1,4
Nordea	tammikuu	1,0	6,3	2,7	1,6
Euroopan komissio	helmikuu	1,7	6,9 (marras)
S-Pankki	maaliskuu	1,4	6,5	2,2	1,4

Kuntatalouteen liittyvät ennusteet ja muistipaikat

- Voimassa oleva kuntien kirjanpidon mukainen ennuste yhä viime syksyltä (lähde: kuntatalousohjelma, syksy 2018):
<https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/talous/kuntatalouden-tilastot/kuntatalouden-kehitys>
- Ennusteessa 2019 ja 2020 tilikauden tulos pysyvät vuoden 2018 tasolla (tilinpäätösarviot nollan tuntumassa). Eli vaikka tulokehitys näyttää lähivuosina valoisammalta niin menojen kasvu/kurissapito ratkaisee talouden tilan.
- Muita olennaisia ennusteita:
 - Kuntien ansiotasoindeksi +3,3 % (v. 2019), +3,2 % (v. 2020, jossa lomarahaleikkauksen osuus +1,46 % ja tuloksellisuuserä -0,67 %)
 - Kuntien ja ky:ien palkat kehitysarviossa +2,7 % (v. 2019). +2,3 % (v. 2020)
- Uusi ennuste julkaistaan to 4.4.2019.
- Tuorein kuntatalousohjelma myös viime syksyltä. Uusi kevään tekninen kuntatalousohjelma iulkaistaan to 4.4.2019.

Kuntien ja kuntayhtymien talous, mrd. €

(painelaskelman mukaan)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
						1)	
Toimintakate	-27,78	-27,50	-28,09	-28,93	-30,05	-12,33	-12,68
Verotulot	22,10	22,55	22,60	23,87	24,62	13,86	13,57
Käyttötalouden valt.os.	8,83	8,54	8,67	8,51	9,18	2,47	2,53
Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,27	0,37	0,26	0,22	0,18	0,24	0,22
Vuosikate	3,42	3,96	3,44	3,67	3,93	4,24	3,65
Poistot	-2,72	-2,82	-2,92	-3,02	-3,12	-2,86	-2,96
Satunnaiset erät, netto	0,38	0,14	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13
Tilikauden tulos	1,08	1,28	0,65	0,79	0,95	1,51	0,82
Tulorah. korjausevät	-0,63	-0,53	-0,53	-0,53	-0,53	-0,53	-0,53
Tulorahoitus, netto	3,17	3,57	3,04	3,28	3,54	3,85	3,25
Investoinnit, netto	-3,28	-3,46	-3,60	-3,68	-3,72	-3,09	-3,12
Rahoitusjäämä ²⁾	-0,11	0,11	-0,55	-0,41	-0,18	0,75	0,14
Lainakanta	18,10	18,42	19,17	19,78	20,16	15,73	15,65
Rahavarat	5,68	6,40	6,55	6,70	6,85	6,73	6,73

1) Talouden paraneminen vuonna 2021 johtuu pääosin siitä, että veroprosenttien ja yhteisöveron jako-osuuden leikkauksista huolimatta kunnille tilitetään vielä aiempien verovuosien veroja aiempien vuosien korkeampien veroprosenttien ja jako-osuuksien perusteella.

2) Rahoitusjäämä = Toiminnan ja investointien rahavirta = Tulorahoitus + investoinnit, netto
Tulorahoitus = Vuosikate + satunnaiset erät, netto + tulorahoituksen korjausevät

Kuntatalouteen liittyvät ennusteet ja muistipaikat

- Joulukuussa VM päivitti ennusteen peruspalvelujen hintaindeksistä. Tiedot löytyvät mm. pääekonomistin palstalta, [vinkkilista](#)lta. Ennuste on +2,2 % (v. 2019) ja +2,7 % (v. 2020).

Uusi peruspalvelujen hintaindeksi on julkaistu (lähde [VM Taloudellinen katsaus, talvi](#)). Ennuste pysyi lähes ennallaan viime syksystä (kuntatalousohjelma). Indeksissä on huomioitu lomarahaleikkauksen kustannusvaikutukset suoriteperusteisena.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Peruspalvelujen hintaindeksi*	-1,1	1,1	2,2	2,7	1,9	2,5

Indeksissä huomioitu lomarahojen leikkaus v. 2016 ja 2017 sekä palautuminen v. 2019 ja 2020.

- Työnantajan sosiaaliturvamaksuennusteet: <https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/talous/kuntatalouden-tilastot/palkat-ja-sosiaalivakuutusmaksut>

Kuntatalouden tilastot - Kuviot (PowerPoint-esitykset)

Sosiaalivakuutusmaksut

14.1.2019

Alla olevan diaesityksen tietosisältö:

- Kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksuja 2016-2021 (2020-2021 tiedot ovat ennusteita)
- Keven jäsenyhteisön eläkemaksut, prosenttia palkoista



Kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksuja
2 diaa, Powerpoint-tiedosto, päivitetty 14.1.2019



Kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksuja
2 dia, pdf-tiedosto, päivitetty 14.1.2019

Mitä muuta vuonna 2020?



Uudistuva, vakaa ja kestävä yhteiskunta

Valtiovarainministeriön virkamiespuheenvuoro

Valtiovarainministeriön julkaisu – 2019:11



Talouspolitiikka, hallintopolitiikka

- VM:n virkamiesraportti <https://vm.fi/virkamiespuheenvuoro> tulevan vaalikauden asetelmista linjaa lähtökohtia
- Julkisen talouden vahvistamista tulee jatkaa
 - Välittömät sopeutustoimet ja rakenteelliset uudistukset jatkuvat
 - Millä keinoilla?
- Työllisyyden kohentamiseen, investointien tukemiseen ja osaamisen edistämiseen tähtääviä toimia jatketaan
- Paineet työn verotuksen keventämisen jatkamiselle ovat suuret
- Julkista hallintoa uudistettava, mm. strateginen hallitusohjelma, poikkihallinnollista yhteistyötä kehitettävä, kansalaisten osallistumista lisättävä, digitalisaatio
- Lukuisia esityksiä kuntien ja maakuntien roolista, mm.
 - Kuntien tehtäviä ei tule kasvattaa
 - Kuntarakenteen vahvistaminen
 - Erilaisille kunnille erilaisia tehtäviä, rahoituksen kehittäminen

Vuoden 2020 talousnäköymistä on hyvä tuntuma, mutta hallituksen päätökset puuttuvat

Minna Punakallio

+359 9 771 2095, +358 40 751 5175

minna.punakallio@kuntaliitto.fi

@MinnaPunakallio



kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki





Laki hankintayksiköiden ja elinkeinon- harjoittajien sähköisestä laskutuksesta



Taloustorstai

7.3.2019

Jari Vaine

Direktiivi 2014/55/EU sähköisestä laskutuksesta julkisissa hankinnoissa

- Direktiivin määrittelyt
 - Vain julkisia hankintoja koskevissa direktiiveissä tarkoitetut laskut
 - Vain julkisen sektorin (kansallinen, alueellinen, paikallistaso) lähettämät laskut
 - Komissiolle toimivalta eurooppalaisen standardin luomiseen => CENiä (Comité Européen de Normalisation, yksityinen voittoa tavoittelematon järjestö, päätehtävänä edistää eurooppalaista standardisointia) pyydettiin kehittämään ja testaamaan verkkolaskustandardi = *semanttinen tietomalli* sähköiselle laskulle
 - Standardi julkaistiin EU:n virallisessa lehdessä 17.10.2017
 - Julkisen hallinnon soveltamisohje Suomessa luotu
- **Direktiivi ei kiellä**
 - Hankintayksiköitä vastaanottamasta muun muotoisia laskuja, mutta on kyettävä vastaanottamaan julkisia hankintasopimuksia ja käyttöoikeussopimuksia koskevat, standardin mukaiset sähköiset laskut
 - Säättämistä kansallisesti soveltamisalasta laajemmin tai tiukemmin

Kansallinen toimeenpano

- VM:n työryhmä 1.10.2017 – 31.12.2018: VM, Finanssiala, Kuntaliitto, Teknologiateollisuus, Tiede ry + verkkolaskufoorumi, TEM, Julkisten hankintojen neuvontayksikkö, Valtiokonttori
- **Tehtävinä**
 - Valmistella kansallinen toimeenpanosuunnitelma ja HE tarvittavista lainsäädäntömuutoksista
 - Hakea keinoja verkkolaskumarkkinoiden toimivuuden tehostamiseksi
 - Suunnitella toimenpiteitä verkkolaskun välityksen tietoturvallisuuden ja tietosuojan kehittämiseksi
 - Valmistella verkkolaskutoimijoiden yhteiset toimintaperiaatteet
- Johtopäätös: Verkkolaskulle oma laki
- Talousvaliokunnan mietintö TaVM 30/2018 vp – HE 256/2018 vp – **lain vaikutukset:**
- Asiantuntijakuulemiset: pienten toimijoiden mahdollisuudet sopeuttaa järjestelmiään vaatimukseen?
 - Selvitys: markkinoilla enenevässä määrin myös mikroyrityksille skaalattuja palveluja - lisäksi käsitys, että prosessien sähköistyminen tuonee tehokkuushyötyjä suhteessa eniten juuri pienille toimijoille
 - *Valiokunta pitää tärkeänä, että sääntelyn vaikutuksia seurataan ja havaintojen pohjalta arvioidaan, tulisiko soveltamisalaa tai velvoittavuuden astetta muuttaa*

Lain soveltamisala

- Tätä lakia sovelletaan hankintayksiköiden ja elinkeinonharjoittajien sähköiseen laskutukseen. Lakia ei kuitenkaan sovelleta, jos sähköisen laskun käyttö voisi paljastaa salassa pidettäviä tietoja tai vaarantaa valtion keskeisiä turvallisuusasetuja.
- Tällä lailla pannaan täytäntöön sähköisestä laskutuksesta julkisissa hankinnoissa annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/55/EU, jäljempänä *verkkolaskudirektiivi*.

Määritelmät

- Tässä laissa tarkoitetaan:
 - 1) *sähköisellä laskulla* laskua, joka on laadittu, siirretty ja vastaanotettu rakenteisessa sähköisessä muodossa mahdollistaen sen automaattisen käsittelyn ja joka noudattaa sähköisen laskutuksen eurooppalaista standardia, jonka viitetiedot on julkaistu verkkolaskudirektiivin 3 artiklan 2 kohdan nojalla Euroopan unionin virallisessa lehdessä sekä jotakin verkkolaskudirektiivin 3 artiklan 2 kohdan nojalla Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistussa luettelossa olevaa syntaksia;

Määritelmät

- Tässä laissa tarkoitetaan:
- 2) *hankintayksiköllä* julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 5 §:ssä, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016) 5 §:ssä sekä julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain (1531/2011) 4 §:ssä tarkoitettuja tahoja;
- 3) *elinkeinonharjoittajalla* elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa (360/1968) tarkoitettua liike- ja ammattitoimintaa harjoittavaa ionka toiminnan tilikauden

3 §

Hankintayksikön velvollisuus ottaa vastaan ja käsitellä sähköisiä laskuja

- Hankintayksikön on otettava vastaan ja käsiteltävä julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain tai julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain soveltamisalaan kuuluviin hankinta- tai käyttöoikeussopimukseen perustuvia sähköisiä laskuja.

4 §

Hankintayksikön ja elinkeinonharjoittajan oikeus saada sähköinen lasku

- Hankintayksiköllä ja elinkeinonharjoittajalla on oikeus saada pyynnöstä lasku toiselta hankintayksiköltä tai elinkeinonharjoittajalta sähköisenä laskuna.

5 §

Voimaantulo

- Tämä laki tulee voimaan 1. päivänä huhtikuuta 2019.
- Lain 4 §:ää sovelletaan kuitenkin vasta 1 päivästä huhtikuuta 2020.
- Lain 3 §:ää sovelletaan muihin hankintayksiköihin kuin valtion keskushallintoviranomaisiin ja yhteishankintayksiköihin 1 päivästä huhtikuuta 2020.

Oikeuksista ja velvollisuuksista

- Valmistelun aikana esitetty jokaiselle elinkeinonharjoittajalle ja viranomaiselle *suoraa velvoitetta* lähettää toiselle elinkeinonharjoittajalle/viranomaiselle sähköisiä laskuja
 - Sähköisen laskutuksen toimivuus ollut hyvä ilman pakottavaa sääntelyä: Hankintayksiköt voivat jo nyt vaatia sähköisiä laskuja ja tiettyjä laskustandardeja edellyttäen, että julkisten hankintojen yleisiä periaatteita kuten riittävää suhteellisuutta ja avoimuutta noudatetaan
 - Mikro- ja pienyritykset, pienet viranomaiset kokeneet verkkolaskun haastavaksi
 - Suoraan velvoittava sääntely edellyttäisi laajalta joukolta suuria muutoksia välineisiin ja prosesseihin, myös todennäköisesti viranomaisvalvontaa tai seuraamusjärjestelmää => *resurssien tarve, pakollisuudesta ei syntyisi lisähyötyjä*
- Paperilaskun kustannukset korkeat, rinnakkaisten tapojen ylläpito ei tehokasta => ei välttämätöntä ulottaa lakia pienhankintoihin
- Suomessa lakiin direktiivistä riippumattomana kansallisena sääntelynä 4 §:
"Hankintayksiköllä ja elinkeinonharjoittajalla on oikeus saada pyynnöstä lasku toiselta hankintayksiköltä tai elinkeinonharjoittajalta sähköisenä laskuna"

Elinkeinonharjoittajan määrittelystä

- Vero-oikeudellisessa tulkintakäytännössä on elinkeinotoiminnan yleisiä kriteereitä määritelty mm. suhteessa harrastustoimintaan, maa- ja metsätalouden toimintaan ja henkilökohtaiseen ansio- ja pääomatuloon
 - Laissa elinkeinotoiminnan käsite sama kuin elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa => elinkeinonharjoittaja taho, joka harjoittaa elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa tarkoitettua liike- ja ammattitoimintaa
 - Laissa liike- ja ammattitoiminnaksi katsottavalta toiminnalta edellytettäisiin, että tilikauden liikevaihto olisi yli 10 000 euroa. Vähäisen toiminnan arvo vastaisi arvonlisäverolaissa säädettyä vähäisen toiminnan arvoa
- Yleishyödyllistä yhdistys- ja harrastustoimintaa ei katsottaisi lain mukaiseksi liike- ja ammattitoiminnaksi
- Laki ei koskisi maa- ja metsätalouden harjoittamista silloin, jos toimintaa verotetaan maatilatalouden tuloverolain mukaan

Mitä laki muuttaa kunnan ostolaskujen vastaanotossa?

- Ei aiemmin säädetty lailla - lähes kaikki viranomaiset soveltamisalan piirissä
 - Hankintayksikköinä kunnilla velvollisuus ottaa vastaan yhteisen eurooppalaisen standardin mukaiset sähköiset laskut
 - Riippuen järjestelmistä kunta voi joutua uusimaan koko järjestelmän niin, että standardin mukaisten laskujen käsittely on mahdollista tai päivittämään järjestelmät - parhaassa tapauksessa ei tarvitse tehdä mitään => Varauduttava myös järjestelmätoimittajien aikatauluhaasteisiin

- Noin 60 uutta tietoa (vrt. Finvoice 2.01)
 - » Paljon koodistoja – käytöstä sovitaan erikseen
 - » Kansalliset Finvoice, TEAPPS yhä käytössä, nykyisissä versioissa huomioitu kattavasti tietoja
 - » Joitain uusia vaatimuksia haasteellista sovittaa kansallisesti (esim. koontilasku poistuu)

- Toisaalta lisäarvoa tuottavia uusia tietoja
 - » Yhteinen standardi parantaa laskun lähettäjän ja vastaanottajien tietojen täsmävyyttä
 - » Esim. automaatioon tarvittavat tiedot eivät välittyneet oikeissa tietoelementeissä tai lainkaan

- Lain perusteluissakin todettu, että suurimmat hyödyt ostajalle, marginaaliset myyjälle

Lain soveltamisesta aiheutuvat kustannukset

- Noin 90 %:lla kunnista ja kuntayhtymistä valmius **vastaanottaa** sekä kunnilla lähes sama osuus **lähettää** sähköisiä laskuja => siirtyminen uuteen standardiin **tarkoittanee** suurelle osalle ratkaisujen päivittämistä
 - Kustannus vaihtelee huomattavasti riippuen taloushallinnon järjestelmästä ja laskujen kierrätysjärjestelmästä
- Ohjelmistokustannukset: yleensä kertakustannus (ominaisuuden osto) ja ylläpitokustannukset
 - Valmisohjelmisto vai asiakaskohtainen; n. 5 000 - 50 000 euroa / ohjelmisto
 - Laskun välittäjä (operaattori tai pankki) voi veloittaa standardin muunnoksesta
 - Jos sähköinen laskutus ennestään hoidettu palvelua ostamalla, siirtyminen uuteen standardiin aiheuttanee vain pieniä lisäkustannuksia
- Arvio: suurimmat muutuskustannukset pienille kunnille ja seurakunnille sekä julkisoikeudellisille laitoksille ja tilapäisille hankintayksiköille

Erityistapauksia

- Standardi ei salli koontilaskua – sen sijaan ns. kokoomalaskun välittäminen mahdollista verkkolaskuna. Laajemmasta tietosisällöstä sovittava erikseen ostajan ja myyjän välillä
 - **Koontilasku:** Koostuu kahdesta tai useammasta eri laskun numerolla olevasta laskusta, joista on tehty koontisivu maksamista varten ja itse laskut ovat tämän koonnin liitteenä
 - **Kokoomalasku:** Yhdellä laskulla laskutetaan useita tuotteita/palveluita/käyttöpaikkoja - voi olla suurikin määrä laskun rivejä. Esim. sähkölaskuissa laskutetaan yhdellä laskulla useita käyttöpaikkoja
- Julkisen sektorin soveltamisohjeessa on eritelty kokoomalaskun pakolliset kentät - mikään ei estä sopimasta ostajan ja myyjän kesken, miten vapaaehtoisia tietoja käsitellään
- Tietosuoja ja tietoturva: Verkkolaskudirektiivin 8 artiklan 1 kohta: => verkkolaskudirektiivi ei vaikuta tietosuojaa koskevan unionin ja kansallisen lainsäädännön soveltamiseen
 - Suomessa lain piiriin vaikuttaisi tulevan sekä uusia toimijoita että uutta laskumateriaalia => tulee varmistaa, että tietosuoja on kunnossa myös kansallisesta ja toimijatason näkökulmasta.
 - Soveltamisohjeessa mm. turvalaskuissa käytettävistä koodeista – sovitaan ostajan ja myyjän kesken
- Kolmannet osapuolet?
 - Käsittelevät laskua tai ottavat siihen kantaa, mutta eivät alkuperäisiä osapuolia - esim. alihankkijat
 - Miten vastaavat verkkolaskuvaatimukseen – valmiudet ja järjestelmätarpeet? Sanktiointi?

Selvitettävää / tulkittavaa

- Direktiivissä ei säännellä osapuolten oikeussuojakeinosta tai direktiivin mukaisten velvoitteiden noudattamisen viranomaisvalvonnasta
- Valmisteluryhmän enemmistö: uusiin oikeussuojakeinoin tai valvontatehtäviin ei tarvetta
 - Erillisseuraamukset kieltäytymisestä voivat pienille toimijoille muodostua kohtuuttomiksi
 - Sähköisestä laskutuksesta tulisi ensisijaisesti määrätä osapuolten sopimuksessa - kieltäytyminen olisi sopimusrikkomus => sopimuksen osoittama seuraamus, yleiset oikeussuojakeinot käytössä
 - Uusi 4 § antaa ostajalle oikeuden vaatia verkkolaskua - käytännössä syntyy pakko?
 - Pieniin toimijoihin nähden lienee syytä olla varovainen - laskujen lähettämistiheys tai volyyymi ei suoraan riipu organisaation määrittelystä => laskun lähettäjälle tulee arvioitavaksi panostus / hyödyt
- Tekniset kysymykset
 - Ohjelmistopäivitys vai uusi ohjelmisto? Operaattoreiden ja järjestelmätoimittajien valmiudet?
 - Taloushallinnon ja ICT-toiminnon koordinaatio? Kytkenät muihin digitalisaatioprojekteihin?
- Toiminnot, joissa lasku / maksaminen ”vain” taustatekijä => mitä käsittelyltä edellytetään?
- ”Hallitus ryhtyy tarvittaessa lainsäädäntötoimenpiteisiin riittävän oikeussuojan ja lain noudattamisen varmistamiseksi”

Aikataulu ja jatkotoimet

- Laki voimaan 1.4.2019
 - Siirtymäaika: sähköisten laskujen vastaanottovelvollisuus muille hankintayksiköille kuin valtion keskushallintoon kuuluvat viranomaiset ja yhteishankintayksiköt 1.4.2020
 - Siirtymäaika: säännös hankintayksikön ja elinkeinonharjoittajan oikeudesta vaatia sähköisiä laskuja myös voimaan 1.4.2020

- Mahdollisia jatkotoimia:
 - Tiedotusta semanttisesta mallista verkkolaskufoorumien ja Valtiokonttorin sivuilla
 - Organisoituminen jatkotyöhön (verkkolasku ja kuitti), lain toimeenpanoryhmä?
 - Kampanjointi: Viestin viejät – Kohderyhmät
 - Kuntaliiton taloushallinnon ruuhkavuodet – suunnitelman hyödyntäminen?
 - Työryhmän käyttämän konsultin seminaari, keväällä 2019
 - Toimialakohtaiset soveltamisohjeet (Finanssiala)
 - Muut toimenpiteet



Kiitos mielenkiinnosta!

Jari Vaine

09 771 2018, 050 562 7687

jari.vaine@kuntaliitto.fi



[kuntaliitto.fi](https://www.kuntaliitto.fi)

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki





Kuntatalouden terveystarkastus



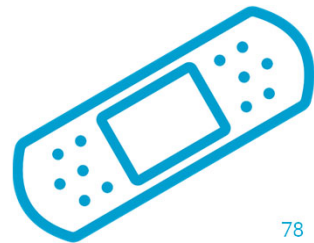
Taloustorstai

7.3.2019

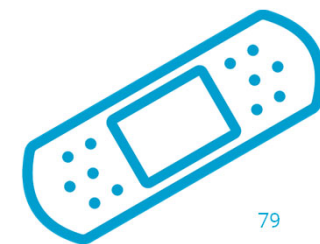
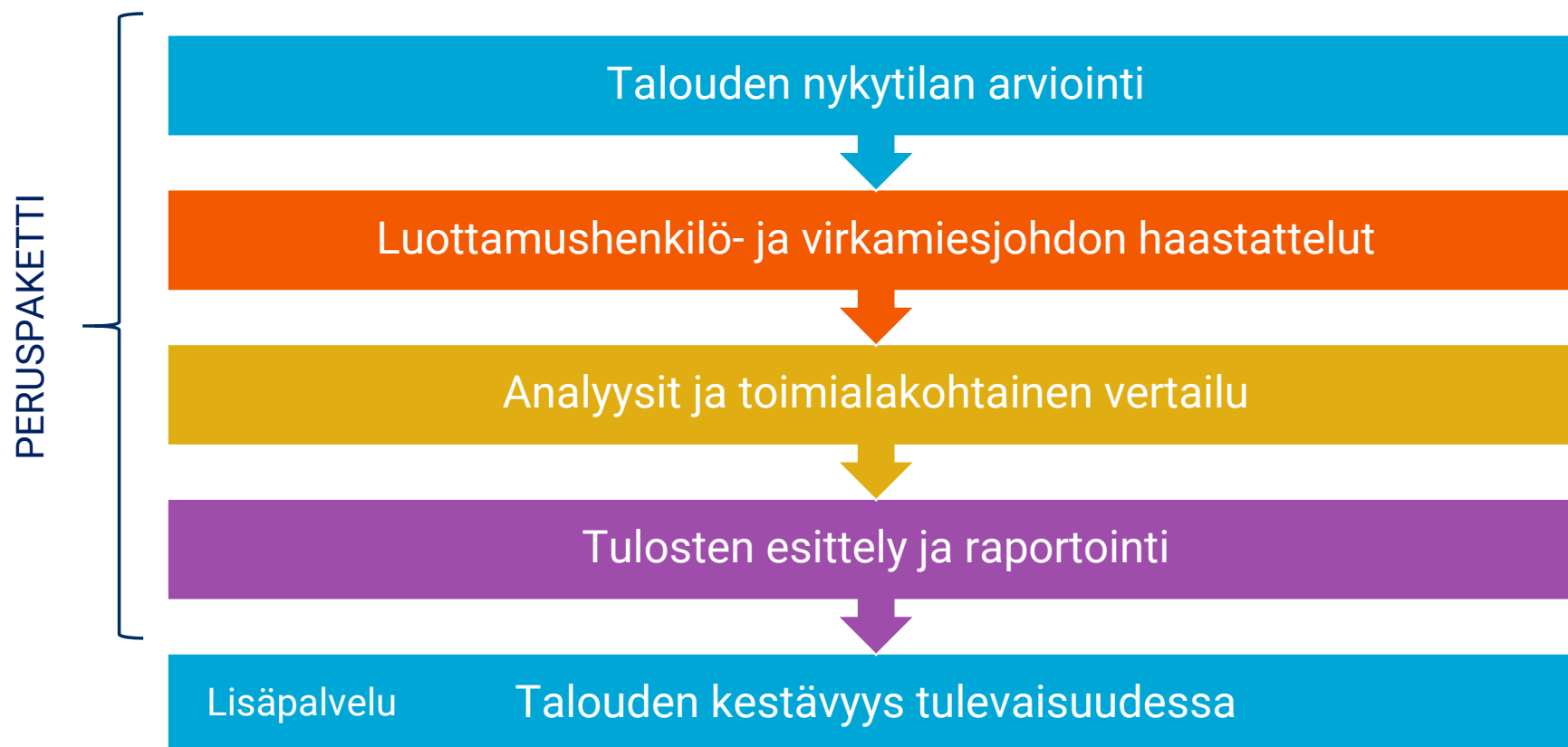
Minnamaria Korhonen
@MinnaMariaK

Mikä on kuntatalouden terveystarkastus?

- Kuntaliiton **uusi** tuote, jonka avulla kunnan taloutta ja elinvoimaisuutta arvioidaan eri muuttujien näkökulmasta.
- Muuttujilla havainnollistetaan kunnan omaa kehitystä sekä sijoitusta verrattuna muihin kuntiin.
- Perustuu tuoreimpiin tilastotietoihin sekä Kuntaliiton asiantuntijoiden havaintoihin ja näkemyksiin.



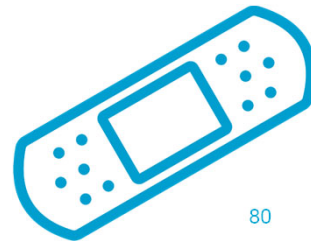
Kuntatalouden terveystarkastuksen sisältö ja kulku



Miksi kuntatalouden terveystarkastus?

Kuntatalouden terveystarkastus antoi tiiviissä muodossa luottamushenkilöille ja johtoryhmälle peruskäsityksen siitä miten kunta vertautuu muihin kuntiin. Erityisen hyödyllistä oli kun Kuntaliiton asiantuntija kävi tiedot läpi valtuutettujemme kanssa”.

Jussi Sallinen, talousjohtaja, Nurmes.



Esimerkki tunnuslukuvertailusta: demografia ja sosioekonomia



Demografia ja sosioekonomia	Arvo	Sijoitus	Muutos 5 vuodessa	MD	Tilastovuosi	Kuntien määrä värikoodituksessa:
Väestön muutos	-10,2 %			-3,9 %	2012-2017	295
Kuntien välinen muuttovoitto/-tappio, henkilöä	+1	76		-27	2016	311
Väestön määrä	1 012			6 562	31.12.2017	295
0-15 v osuus	11 %	274		16 %	2017	295
16-64 v osuus	57 %	116		56 %	2017	295
yli 64-v osuus	32 %	224		27 %	2017	295
Väestöllinen huoltosuhde	72	117	heikentynyt	75	2017	295
Väestöllinen huoltosuhde 2 (20-75 vuotiaat "ylläpitäjinä")	39	10		48		295
Työttömyysaste (TEM) vuonna 2016: 18,8%	17,7 %	286	parantunut	11,0 %	2017	295
Pitkäaikaistyöttömät työttömistä (TEM) vuonna 2016: 28 %	29	108	heikentynyt	31	2017	295
Taloudellinen huoltosuhde	193	220	heikentynyt	170	2016	295
Työpaikkojen muutos %	-3 %	74		-6 %	2012-2015	295
Työpaikkaomavaraisuus	86	166	heikentynyt	89	2015	295
Elävänä syntyneet /1000as.	6,7	218		8,3	2016	295
Syntyneet, ennuste 2025 /1000as.	7,7	172		8,2	2015	295
Kolmen suurimman yhteisöveron maksajan osuus	83 %	288		40 %	2016	295
Julk. sektorin osuus kunnan koko palkkasummasta	50 %	294		30 %	2016	295
Sairastavuusindeksi	141 %	240		117 %	2015	295

Esimerkki tunnuslukuvertailusta: veropohja ja tuloslaskelma

Erinomainen
Hyvä
Neutraali
Huolenaihe
Hälyttävä

Veropohja ja tuloslaskelma	Arvo	Sijoitus	Muutos 5 vuodessa	MD	Tilastovuosi	Kuntien määrä värikoodituksessa:
Maksuunpantua kunnallisveroa vastaavat verotettavat tulot	11 928	220	parantunut	13 336	2017	295
Tuloveroprosentti %	21,75	249		21,00	2018	311
Verorahoitus yhteensä €/as	8 535	5	parantunut	6 169		311
Verotulot €/as	4 162	34		3509	2017	311
Valtionosuudet	4 373	19		2606	2017	311
Toimintakate (€/as)	7 916	307	heikentynyt	5739	2017	311
Opetus ja kulttuuri nettokustannus €/as	2326	279		1830	2017	295
Sote nettokustannus €/as	4960	278		3687	2017	295
Sosiaalihuolto nettokustannus €/as	2126	263		1575	2017	295
Terveystieteiden tutkimuskeskus nettokustannus €/as	2834	288		2052	2017	295
Tarvekaioidut sote-nettokustannus (indeksi, koko maa = 100)	122	285			2016	295
Yhdyskuntapalveluiden nettokustannus €/as	307	154		306	2017	295
Vuosikate (€/as)	607	89		496	2017	311
Verorahoitus toimintakatteesta %	108 %	169	parantunut	108 %	2017	311
Valtionosuudet verorahoituksesta %	51 %	224	parantunut	43 %	2017	311

Esimerkki tunnuslukuvertailusta: tase ja rahoituslaskelma

Erinomainen
Hyvä
Neutraali
Huolenaihe
Hälyttävä

Tase ja rahoituslaskelma

	Arvo	Sijoitus	Muutos 5 vuodessa	MD	Tilastovuosi	Kuntien määrä värikoodituksessa
Investointien tulorahoitus %	69 %	223	parantunut	109 %	2017	311
Investointimenot						311
Lainanhoitokate	1,16	208	parantunut	1,75	2017	311
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	31 %	53	parantunut	48 %	2017	311
Omavaraisuusaste %	62 %	53	parantunut	54 %	2017	311
Kertynyt yli-/alijäämä €/as	1968	72	parantunut	944	2017	311
Takaukset yhteensä €/as	717	114		992		311
- muiden puolesta	384			149	2017	311
- saman konsernin yhteisöjen puolesta	333			694	2017	311
Lainakanta €/as	1949	83	parantunut	2763	2017	311

Kuntatalouden terveystarkastuksen hinnoittelu

- Peruspaketti 4 000 euroa + alv. + matkustuskustannukset.
- Lisäpalvelut, kuten kunnan talouskehityksen lähivuosien painelaskelma tai kunnan palvelutuotannon tuottavuuspotentiaali, hinnoitellaan erikseen.



Tilaukset ja lisätiedot

kuntaliitto.fi/taloudenterveystarkastus

Minnamaria Korhonen

050 513 4641

Minnamaria.korhonen@kuntaliitto.fi

[@MinnaMariaK](https://twitter.com/MinnaMariaK)



kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

